

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TAR-YL-2012-0003**

XVI.-XVII. YÜZYILLARDA AYDIN LİVASI'NDA ÇİFTLİKLER

HAZIRLAYAN

Elif YEŞİLTEPE

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK

AYDIN – 2012

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TAR-YL-2012-0003**

**XVI- XVII. YÜZYILLARDA AYDIN LİVASI'NDA
ÇİFTLİKLER**

HAZIRLAYAN

Elif YEŞİLTEPE

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK

AYDIN – 2012

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Tarih Ana Bilim Dalı Yeniçağ Tarihi Programı öğrencisi Elif YEŞİLTEPE tarafından hazırlanan *XVI.-XVII. Yüzyıllarda Aydın Livası'nda Çiftlikler* başlıklı tez, 23.03.2012 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı ve Soyadı :

(Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Bülent ÇELİK
Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Yeniçağ Tarihi Ana Bilim Dalı

Kurumu :

Adnan Menderes Üniversitesi

İmzası:

Yrd. Doç. Dr. Tanju DEMİR
Fen-Edebiyat Fakültesi
Yeniçağ Tarihi Ana Bilim Dalı

Adnan Menderes Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKKAYA
Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü
Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Adnan Menderes Üniversitesi

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu yüksek lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulununsayılı kararıylatarihinde onaylanmıştır.

Unvanı, Adı Soyadı

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Selçuk ÇOLAKOĞLU

Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunduğum XVI- XVII. yüzyıllarda Aydın Livası'nda Çiftlikler adlı yüksek lisans tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde yazıldığını, tezimde yararlandığım kaynakları kaynakça ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Adı Soyadı: Elif YEŞİLTEPE

İmza:

ADI-SOYADI: Elif YEŞİLTEPE

BAŞLIK: XVI- XVII. YÜZYILLARDA AYDIN LİVASI'NDA ÇİFTLİKLER

ÖZET

XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Anadolu Eyaleti'nin önemli bir livası olma özelliğini gösteren Aydın Livası bulunduğu coğrafi konum itibarıyla tarihin her döneminde önemini korumuştur. Bu tez de XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda Büyük Menderes Havzasının önemli yerleşim birimlerinden olan Aydın Livası'ndaki çiftlikler ele alınmıştır. Osmanlı ekonomisinin temelini oluşturan çiftthane sistemi Aydın Livası genelinde ele alınıp bölgenin önemli çiftlik yerleşim yerleri belirlenip adı geçen yerleşim birimlerinin bölgenin sosyo-ekonomik yapısına katkıları değerlendirilmiştir. Aydın Livası'ndaki tarımsal üretim ve faaliyetlerin özellikleri bunların değişim ve dönüşümleri, üretim ilişkileri tezin esas amacını oluşturmaktadır.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yapılan ön araştırmada bölge ile ilgili belge ve deftere ulaşılmıştır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Aydın Livası'ndaki çiftlikler ile ilgili ayrıntılı bilgiler veren tapu tahrir defterindeki veriler transkrip edilip değerlendirilme yapılmıştır. Ayrıca çiftlikler hakkında genel bir literatür taraması yapılmıştır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Çiftlik, Aydın, Aydın Livası, XVI. Yüzyıl, XVII. Yüzyıl

NAME-SURNAME: Elif YEŞİLTEPE

TITLE: “The Farms” in the Sanjack of Aydın in the XVIth and XVIIth Centuries

ABSTRACT

Aydın Livası being an important liva of Anatolian Province between XVI and XVII. centuries, has maintained its value in every period of history in terms of its geographical location. In this thesis, farms of Aydın Livası which were significant settlements of Big Menderes Basin between XVI. and XVII. centuries, were dealt with. ‘Çifthane’ system forming the basis of Ottoman economy was handled generally in terms of Aydın Livası, important farm settlements of the region were determined and the contribution of mentioned settlements to socio-economic structure of the region was evaluated.

Features of agricultural production and activities in Aydın Livası, change and transformation of these and production relationships form the main goal of this thesis.

In pre-research made in Prime-Ministry Ottoman Archive, the related document and notebook were found. In Prime-Ministry Ottoman Archive, the data of register of title deeds giving detailed information about farms in Aydın Livası were transcribed and evaluated. A general literature scan was conducted about farms, especially.

KEYWORDS: Farm, Aydın, Aydın Livası, XVI. Century, XVII. Century.

ÖNSÖZ

XVI.-XVII. yüzyıllarda Aydın Livası'nda Çiftlikler adlı tez çalışmasına Aydın tarihi üzerine yapılan çalışmaların genellikle XIX. XX. yüzyılları kapsadığı ve şehrin XVI ve XVII. yüzyılına ilişkin çalışmalar ise daha yeni yeni başladığı göz önüne alınarak karar verilmiştir. Bu nedenle Aydın Livası'nın XVI. ve XVII. yüzyılındaki çiftlikleriyle ilgili daha önce ayrıntılı bir çalışmanın yapılmamış olması bu konunun seçilmesindeki en önemli nedeni olmuştur. Bu çalışmada Aydın'ın topografyası, üretim ilişkileri, çiftlik yerleşim birimleri ve bu çiftliklerinin bölgenin ekonomisine katkıları hakkında bilgiler verilmektedir.

Çalışmamın belirlenmesinde ve her aşamasında desteğini esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Bülent Çelik'e teşekkürlerimi ve saygılarımı iletiyorum. Yine desteğini hiçbir zaman esirgemeyen Arş. Gör. Aysun Sarıbey Haykıran'a ve canım arkadaşım Ali Osman Tiro'ya da teşekkür ediyorum. Hayatımın her döneminde yanımda olan aileme de sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

21.11.2011

Elif YEŞİLTEPE

AYDIN

İÇİNDEKİLER	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMA LİSTESİ	v
EKLER LİSTESİ	vi
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA	
ÇİFTLİK KAVRAMI	3
1.1. OSMANLI TOPRAK SİSTEMİ	3
1.2. OSMANLI VERGİ SİSTEMİ	8
1.3. ÇİFTHANE SİSTEMİ VE OSMANLI'DA ÇİFTLİKLER	11
2. BÖLÜM: TAPU TAHRİR 700 NUMARALI	
DEFTERİN TRANSKRİPSİYONU	19
3. BÖLÜM: TT. 700 NUMARALI DEFTERİN	
DEĞERLENDİRİLMESİ	127
SONUÇ	136
KAYNAKÇA	138
EKLER	140
ÖZGEÇMİŞ	147

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser

a.g.m.: Adı geçen makale

a.g.t. : Adı geçen tez

A.Ü. : Ankara Üniversitesi

Ayr. : Ayrıca

Bk.: Bakınız

DİE: Devlet İstatistik Enstitüsü

DTCF: Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

Haz. : Hazırlayan

H. : Hicri

İ. A. : İslam Ansiklopedisi

İ.Ü. : İstanbul Üniversitesi

Mad: Madde

M.: Miladi

s: sayfa

S: Sayı

TTK: Türk Tarih Kurumu

Yay.: Yayıncılık

EKLER LİSTESİ

Ek – 1: TT. 700 Numaralı Deftere Ait 8 – 14 Numaralı Sayfaların Örnekleri

GİRİŞ

İlk olarak Halil İnalçık tarafından söylenen “Çift” terimi, bir çift öküz tarafından sürülebilen toprak parçası demektir. Çift aynı zamanda Çiftlik anlamına gelmektedir. Kanunnamelerde ve tahrir defterlerinde çift resminde söz edilir. Defterlerde haneyi temsil eden vergi mükellefi aile reisi adına bir “ç” harfi konur ve bu çift-haneyi ifade eder. Feridun Emecen’e göre Osmanlı ekonomisinin temeli ziraata dayandığı için çiftçi-köylü ya da Osmanlı kanunnamelerinde aile reisi olarak nitelendirilen hane sahibi önde gelen ana unsurdur. Her şey bir “hane” üzerinden tespit ve hesap edilir. Evli şahsın toprak sahibi olup olmaması bu temel birimin niteliğini değiştirmez. Köylü çiftçiler, toprak durumlarına göre bir çift öküzle ekilebilecek toprak ölçüsünü ifade eden bir çiftlik araziye, tapu resmi vermek karşılığında alıp, toprağı işlerler, geçimleri için gerekli miktar dışında devlete öşür vergisini devletin askeri ihtiyaçları için geçimi amacıyla toprak tasarruf hakkını bıraktığı tımarlı sipahiye verirlerdi. Ö. Lütfü Barkan; “çiftlik”in çift sürülen ve ziraat yapılan arazi ve belli büyüklükteki toprak parçalarına arz eden ziraî isletme şekillerinin adı olduğunu, içerdiği toprakların hukukî durumuna, büyüklüğüne, ziraî isletmenin sekil ve önemine göre, Osmanlı İmparatorluğunda arazi, hukuk ve maliye işlerinde kullanılan bir terimdir der. Turan Gökçe makalesinde Orhan Gazi döneminde kurulduğu bilinen piyade ve müsellemler kendilerine verilmiş olan çiftliklerde ocaklar halinde teşkilatlandığını ve kuruluş döneminde savaş zamanı muharip güç olarak savaşa katıldıklarını belirtir. Ancak kapıkulu askerlerinin yaygınlaşması üzerine bu özelliklerini yitirdiklerini, bundan sonra da mutasarrıfları oldukları çiftlikler karşılığında miri hizmetlerde görevlendirilerek XVI. yy sonlarında ocak düzenin bozulmasıyla lağv edildiklerini anlatır. Halime Doğru, Piyade ve Müsellem teşkilatının Selçuklular zamanında gönüllü olarak ücret karşılığı savaşa katılan “haşer” veya “kaşer” askerlerine benzetmektedir. Kapıkulu sisteminden sonra geri hizmete alınan bu birliklerden yayaların geri hizmette yol açmak, yol tamiri yapmak, yük taşımak gibi görevleri yaptığını, müsellemlerin ise inşaat ve hayvancılıkla uğraştıklarıyla ilgili bilgi verir. Madenlerde çalışanların savaş zamanı toprakların taşınması ve bakımını üstlendiğini, toprakların mevziden mevziye nakledilmesini sağladıklarını, hayvancılıkla ilgilenen müsellemlerin özel hizmet ve saray için iyi cins hayvan yetiştirdiklerini, bu sebepten bu grubun hizmetleri karşılığında şer’i vergilerden muaf olduklarını kitabında anlatır.

Bu çalışmayla Aydın Livası’ndaki çiftlik yerleşim birimleri belirlenerek, XVI. ve XVII. Yüzyıllardaki Aydın tarihinin önemli bir boşluğu doldurulmaya çalışılacaktır. Aydın

tarihi üzerine yapılan çalışmalar genellikle XIX. ve XX. Yüzyılları kapsar. şehrin XVI ve XVII. Yzyılına ilişkin çalışmalar ise daha yeni yeni başlamıştır. Bu nedenle Aydın Livası'nın XVI. ve XVII. Yzyılındaki iftlikleriyle ilgili daha önce ayrıntılı bir çalışmanın yapılmamış olması bu konuyu seçmemizdeki en önemli nedeni oluşturur. Yapılan literatür ve arşiv araştırmasında bölge ve konuyla ilgili birçok bilgiye ulaşılması konunun önemini ortaya koymuştur. Bu nedenle XVI. ve XVII. Yüzyıl Aydın Livası iftlikleri üzerine yapılacak bu alışma, Aydın'ın topografyası, üretim ilişkileri, çiftlik yerleşim birimleri ve bu iftliklerinin bölgenin ekonomisine katkıları hakkında önemli bilgiler verecektir.

1. BÖLÜM: OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA ÇİFTLİK KAVRAMI

1.1. OSMANLI TOPRAK SİSTEMİ

Tımar'ın kelime anlamı fetih sırasında *arazi-i emriyye* itibar edilen yerlerden sipahilerle zaimlere kılıç hakkı olarak verilen *Beyt-ül mal* hissesidir. Bu kelimenin kökeni ile ilgili Fuat Köprülü bu sözcüğün XVI. yüzyıl Rum metinlerinde geçen “*timarion*”dan gelebileceğini, çünkü tımar kelimesinin J. Deny'nin dediği gibi farisi lisanda “*askeri ikta*” olarak kullanılmadığını söyleyerek bu Rumca kelimenin Osmanlılardan onlara geçmiş olabileceğini belirtir. Aslında Osmanlılar Bizans'taki “*pronuya*”ları taklit ederek tımar kelimesini bu anlamda kullanmışlardır demektedir. İslam dünyasında da tımar benzeri bir yapılanma görülmektedir. İslam fetihleri ile Safevi çiftlikleri ele geçirilmiş ve Emeviler devrinde yönetime yandaş olan kabile eşrafına dağıtılmıştır. Bu çiftlikler askeri bir yapılanmada değildiler.¹

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında Osman Bey döneminde tımar sistemi uygulanmaya başlamıştır. Daha ilk fetih yıllarında Orhan Bey'e Karacahisar'ı, Hasan Alp'e Yarhisar'ı Turgut Alp'e de İnégöl tımar olarak verilmiştir. Bursa alındıktan sonra bağlı köyler tımar sahiplerine dağıtılmış ve reayayı hoş tutmaları istenmiştir. Bu dönemde tımar sistemiyle ilgili ilk kurallar da belirlenmiştir. Aşıkpaşazade'ye göre Osman Bey şöyle demiştir: “kime bir tımar verirsem elinden alınmasınlar. O ölünce oğluna versinler. O savaşa yarayacak hale gelinceye kadar sefer vaktinde hizmetkârları sefere gitsin. Her kim bu kanunu tutarsa Allah razı olsun. Eğer neslime bu kanundan başka bir kanun koyduracak olurlarsa edenden ve ettirenden Allah razı olmasın”². Osman Bey'in Selçuklulardan kalma olan ikta sistemini devam ettirdiği görülmektedir. Orhan Bey başa geçince babasının bu kanunu devam ettirmiştir. İzmit'i oğlu Süleyman Şah'a, Bursa'yı Diğer oğlu Murat'a vermiş, Karesi Beyliği Osmanlı hâkimiyetine girince Karesi ili Süleyman Şah'a tımar olarak vermiş, beyliğin alınmadan önceki tımar sahiplerini de oldukları gibi bırakmıştır. Rumeli'de tımar sistemi yerleşmesi I. Murad döneminde gerçekleşmiş, Rumeli Beylerbeyi Timurtaş Bey sistemin yerleşmesinde etkin rol oynamıştır. Sipahi oğlanları kuruluşu meydana getirilmesi, ölen sipahilerin görev ve tımarları evlatlarına bölüştürerek kuloğullarının babaları görevlerinden

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz: DEMİRCİ, Mustafa, “Emeviler Devrinde Aşağı Irak'ta (Sevad) Büyük Çiftliklerin Doğuşu ve Gelişimi”, *İSTEM*, S.IX, Konya, 2007, s.61-82

² AŞIKPAŞAZADE, *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, haz. Nihal Atsız, İstanbul, 1970, s.24.

yoksun kalmamaları yöntemini ve dirliklerin gelirlerine göre tımar ve zeamet şeklinde ayrımı da Timurtaş Bey'in teşvikiyle 1375 yılında yapılmıştır.

Yıldırım Bayezid seleflerinin uygulamalarını devam ettirmiş, ülke topraklarını dirliklere ayırarak tımar olarak ehliyet sahibi kişilere vermiştir. Bu devirde yazılmış olan Kenzü'l Kübera adlı kitapta “*tımar ve dirlik*” tabirleri kullanılmakta ve sipahilerin halka zulmetmemesi için bunların “*ikta, tımar, dirlik*” lerinin tamam olması gerektiğinden bahsedilmektedir. XIV. yüzyıl sonlarından itibaren üst düzey görevlilere hususi dirlikler verildiği, bilhassa serhadlerdeki tımar teşkilatına önem verildiği kullanıla ulu tımar tabirindeki dirliklerin muhtelif büyüklükte olduğu anlaşılmaktadır³. Çelebi Mehmed döneminde de tımar sistemi devam etmiştir. Şehzade Murad Aydın ilinde Börklüce Mustafa'yı mağlup ettiğinde başarılı askerlere tımar tevcih etmiştir⁴.

Fatih Sultan Mehmed döneminde tımar sistemi tamamen yerine orturmıştır. Bu dönemdeki en büyük değişiklik Boğdan seferinden dönüşte tımar sahiplerinin beratlarının bir suretinin deftere yazılması ve köylerle çiftliklerin belirlenmesi usulünün kanun haline getirilmesidir. Tevcih usulü ilk zamanlar hudut ve miktarı tayin edilmeksizin filan tımar veya zeamet falanca kişiye verilsin şeklindeyken 1476'dan itibaren bunlara mahsus defterler düzenlenmiş, hususi beratlar oluşturulmuştur.

Tımar sistemi Kanuni zamanında en ihtişamlı dönemine ulaşmıştır. Bu dönemdeki en büyük yenilik “tezkireli ve tezkiresiz” tımar ayrımının getirilmesidir. 1530 yılında Beylerbeyilerine hükümet merkezinin izni olmaksızın tımarları tevcih edilebilmesi izni kanunnameyle verilmiştir. Kanuni Sultan Süleyman'ın vefatından sonra tımar sisteminde de bozulmalar görülmüştür. Dirlik dağıtımında uygulanan esaslara uyulmaması, üst düzey devlet adamlarının tımar dağıtımına müdahalede bulunması bozulma sebepleri arasındadır. Koçi bey durumu şöyle ifade etmektedir: “1574 tarihinden beri nedimler ve diğer padişah yakınları padişahın huzurunda meydan ve rütbeler bulup saltanat işlerine karışır oldular. Vezirler mecburen iç haklına uyup havalarına göre hareket edip her ne isteseler reddetmez oldular. Onlar da pek çok işlere karışmaya başlayıp köyleri, tarlaları birer yolunu bulup kimini paşmaklık ve kimini arpalık kimini de mülk olarak verdirip kendileri tamamen doyduktan sonra her biri adamlarına nice tımar ve zeametler verdirip kılıç erbabının dirliklerini kestiler⁵.”

Osmanlı Devleti'nin büyümesinde etkili olan tımar sistemi Osman Gazi'den itibaren kullanılmaktadır. Arazi tımar ve has olmak üzere ikiye ayrılırdı. Savaşlarda yararlılık

³ KÖPRÜLÜ, M. Fuad, *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*, Ankara, 1992, s.115.

⁴ OFLAZ, Mustafa, “Osmanlı Dirlik Sistemi”, *Türkler Ans. C:X, Ankara 2002. C:X, Ankara 2002.* s.695.

⁵ *Koçi Bey Risalesi*, sad. Zuhuru Danışman, Ankara, 1985, s.49.

gösterenlere fetihten sonra bir sancaktaki belli bir miktar köy paylaştırılarak tımar, geri kalan köyler ise çeşitli ümeraya verilerek has adı altında Devlet'e ait olurdu. Sipahiye verilen yerlerden 20bin akçeye kadar gelir getiren araziye “*tımar*”, daha fazlasına da “*zeamet*” ve “*has*” denirdi. Tımarın 3bin akçesine “*kılıç*”, geri kalanına “*terakki*” denirdi. Kılıç hakkı ülkenin her yerinde 3bin akçe değildi. Tımar mutasarrıf olan sipahilerin beratlarında genel olarak akçe miktarı yazardı. Sipahiler savaşa besledikleri cebelüleri götürürlerdi. Eğer bir cebelü kaçarsa yerine birini tedarik etmek zorundaydılar.

Tımar sahiplerinin tasarrufları altındaki topraklar iki türdür. Bir kısmı öşür gibi vergilerin alındığı arazi, diğeri ise tapu ile mutasarrıf kimse olmayıp doğrudan tımar sahibinin ektirip biçtiği arazi idi. Bu ikincisine “*hassa çiftliği veya yeri*” deniyordu. Reaya çiftlikleri deftere geçirilip geçirilmesine bakmaksızın tımar sahibine aittiler ve kimse müdahale edemezdi. Tımardeki mutasarrıflardan biri ölürse yerine oğlu geçer, sipahi bu intikalden tapu resmi isteyemezdi.

Tımarın; *kılıç tımarı*, *eşkinici tımarı*, *munavebe tımarı*, *mülk tımar*, *müstahfiz tımarı*, *hizmet tımarı*, *mensuhât tımarı*, *sepet tımarı* gibi çeşitleri vardı. Kılıç tımarı; en az tımar türüydü. Sipahinin sadece geçimine tahsis edilir, Rumeli, Anadolu, Arabistan'a göre değişirdi. Eşkinici tımarı; alaybeyinin kumandası altında sefere bitmekle yükümlü sipahilerin tımarıydı. Subaşı, çeribaşı gibi vazife sahiplerine verilen adına serbest eşkinici tımarı denilen türünde cürüm, cinayet, gelin, gerdek vergileri ile köle cariye müjdelerinden istifade ve menfaat etmek suretiyle verilirdi. Münavebe tımarı ya da benevvet tımarı bir kişinin üzerinde olan tımar çeşidiydi. Buna sahip olanlar savaş zamanı nöbetleşe savaşa giderlerdi. Mülk tımar; sefer zamanı kendisi gitmeyip sadece cebelü göndermesi şartıyla verilen tımarlardı. Anadolu eyaletinde bulunan bu tımarlarda savaşa cebelü göndermediğinde sipahinin elinden tımar alınmaz, cebelü göndermediği senenin hâsılatı devlet tarafından alınırdı. Bunun bir diğeri adı malikâne tımarı idi. Müstahfiz tımarı, bir kaleyi muhafaza etmekle mükellef sipahilerin tımarıdır. Hizmet tımarı; serhadlerde bulunan camilerin zaviyelerin hademelerine verilen tımar çeşididir. Mensuhât tımarı, lüzumlu zamanda bir hizmet karşılığında kişilere verilen tımarıdır. Sepet tımarı; hâsılatları sebebiyle az olan ve kimseye verilmeyen “*yemeklik*” diye tabir olunan tımarlardır.⁶

Tımar ve zaamet babalarının ölümüyle oğullarına geçerdi. Babalar sağ oldukça evlatlarına tımar veya zaamet verilmez ancak babaları savaşa gidemeyecek kadar ihtiyarlamışsa kendisi başka bir tımar istememek şartıyla hakkını evladına devredebilirdi.

⁶ Ayrıntılı Bilgi İçin Bkz: PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü III*, MEB Yayınları, 2005, s.497-507.

Babaların tekaüdü sebebiyle geçici olarak tımar tasarruf eden evlatların babalarının ölümünden yedi, babaları eğer ki büyükbabalarından önce vefat etmişse büyükbaba vefat ettikten onbeş yıl sonrasına kadar tımar ve zeameti üzerlerine geçirebilirlerdi. Bu müddet süresince hak talep etmeyenlerin süre bitiminde bu tımarlarla alakaları kesilmiş olurdu. Bu kişiler artık raiyyet sayılır ve vergi ödemekle mükellef olurlardı⁷.

Mirî topraklar tapulu arazi ve mukataalı arazi olmak üzere iki türdür⁸. Tapulu araziler köylü ailelere tapu rejimi denilen sisteme göre verilirdi. Bu sistemde tasarruf edilen arazi, satılamaz, hibe ve vakf edilemez, babadan oğula geçendi. Köylü arazisini kendi işlemek zorunda idi. Devlete ve sipahiye kanunların emrettiği yükümlülükler dışında hiçbir hizmeti yapmak zorunda değildiler. Raiyyet çiftliği olan bu arazilerde köylüler daima korunması gereken bir sınıftır.⁹ Buna rağmen köylünün yer değiştirme hakkı kısıtlanmıştır. Köylü kendi isteğiyle yer değiştiremez, çiftlikten vazgeçemez, tarım tekniğini değiştiremez, toprağını satamazdı. Toprağı isledikleri ve vergilerini ödedikleri sürece köylülerin elinden toprak alınmazdı. Eğer toprak üç yıl ekilmeden bırakılırsa, tımar sahibi bu toprağın kullanım hakkını başkasına verebilirdi. Şehirliler veya konargöçerler bir araziye tapulu olarak elde ederlerse köylü statüsüne geçerlerdi. Örneğin tahrirlere kaydedilmemiş konargöçerler henüz tapu yoluyla köylülere verilmemiş devlet arazisine talip olabilirler veya bir aile çiftliği boşaldığında tapu talebinde öncelik eski sahibin yakın akrabaları ile köyün diğer sakinlerine aitti.¹⁰

Tapulu arazi yanında mukataalı araziler de vardır. Mukataa sistemi, tapu sisteminden tamamen farklı bir toprak rejimidir ve bir devlet gelir kaynağını bir özel şahsa belli bir bedel karşılığı kiralamaktır. İltizam da denilebilir. Tapuya verilmeyen arazi Devlet tarafından bir şahsa (köylü, şehirli, asker, devlet adamı vb.) belli bir miktar kira karşılığı ihale yoluyla verilir. Bu topraklarda tapu rejiminden farklı olarak kira bedeli peşin olarak Devletle verilir, Devlet ve mültezim arasında bir sözleşme yapıldı. Osmanlı Devleti'nde reaya tasarrufu haricinde Devletin köylü tarafından islenmeyen birçok arazisi vardı. Bu tür arazilerin harap durumda kalmaması ve Devletin gelir kaynaklarını kaybetmemesi için iltizam yoluna gidilmiştir. Sistemin asıl amacı bu toprakları da sonunda tapulu araziye dönüştürmektir.¹¹

⁷ PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü III*, MEB Yayınları, 2005, s.500.

⁸ İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, İstanbul, 2000, s. 150

⁹ İNALCIK, Halil, “*Köy, Köylü ve İmparatorluk*”, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul, 1993, s. 4.

¹⁰ İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, İstanbul, 2000, s.151.

¹¹ İNALCIK, Halil, “*Köy, Köylü ve İmparatorluk*”, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul, 1993, s.6.

Kanuni saltanatının onuncu senesinde Beylerbeyinin hükümet merkezinin izni olmaksızın tımarları tevcih edebilmesini kanun haline koydu. Bu tür tımarlara tezkiresiz tımar deniliyordu ve kılıç hakkına münhasırdı. Üç bin akçeye kadar olan yerlerde iki bin dokuz yüz doksan dokuz, altı bin akçeye kadar olan yerlerde de beş bin dokuz yüz doksan dokuz akçeye kadar olan tımarları Beylerbeyiler merkeze sormadan tevcih eder ve kendi nişanlarıyla berat verirlerdi. Daha fazla olan tımarlar içinse merkeze yazarlar ve beratı merkezden getirtirlerdi. İstanbul'dan istizan olanlara tezkireli tımar denirdi. Zeamet esasen bu miktarlardan fazla olduğu için Beylerbeyiler bunları tevcih edemezler, merkezden sormak zorunda idiler¹².

Tarımsal örgütlenmede temel köylü ailesinin emeği ile bir çift öküzdü. Bunlar çiftlik arazisinin büyüklüğünü ve üretim kapasitesini belirliyordu. Bu sistem, bir çift öküzü, onun isleyebileceği kadar toprağı, tapu rejimine göre toprağı tasarrufuna sahip olan köylü aileyi kapsardı. Üretim aracı olan bir çift öküzün çektiği saban ile kuru tarım (buğday, arpa ekimi) yapılan iklim kuşaklarında, sabanın odun veya demirden yapılmasının yol açtığı değişiklikler dışında makineleşmeye kadar tarım teknolojisinde büyük bir değişiklik görülmez.

Halil İnalçık tarafından ilk olarak söylenen “Çift” terimi, iki öküz tarafından sürülebilen toprak parçası demektir. Çiftlik anlamına da gelir. Kanunnamelerde ve tahrir defterlerinde çift resminde söz edilir. Defterlerde haneyi temsil eden vergi mükellefi aile reisi adına bir “ç” harfi konur ve bu çift-haneyi ifade eder. Bir çift öküzün işleyebildiği araziye çiftlik denmektedir. Bir çiftçi ailesine yetecek genişlikte olan çift veya çiftlik, toprağın verim kabiliyetine göre 60 ile 150 dönüm arasında değişen bir arazi parçasını ifade etmektedir. Bu arazi hem bir aileyi besleyecek, hem de yeniden üretim masrafları çıktıktan sonra vergi tutarını ödemeye yetecek ürün fazlası bırakabilecek büyüklükte olmalıydı. Osmanlı çift-hanesi, iki öküzden ve belirli bir miktar topraktan oluşan bir köylü aile çiftliği olarak hem bir üretim birimi, hem de malî gelir birimi karakterindeydi. Köylü Devlete çift resmi adı altında bir vergi verirdi. Köylüler, tasarruflarındaki arazinin büyüklüğüne göre *çift*, *nîm-çift*, *bennâk*, *caba*, *mücerred* olarak bölgelere göre değişen miktarlarda vergi öderlerdi.¹³

1.2. OSMANLI VERGİ SİSTEMİ

¹² PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü III*, MEB Yayınları, 2005, s.500.

¹³ ÖZ, Mehmet, “ Osmanlı Klasik Döneminde Tarım”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, C:III, Ankara,1999, s. 66.

Osmanlı Devleti'nde vergi sistemi *şer'i (tekâlif-i şer'îye)* ve *örfi (tekâlif-i örfiye)* vergilere dayanmaktadır. Şer'i vergiler tamamıyla İslam hukuku kurallarına göre zekât, öşür (aşar), haraç ve cizyeden oluşan vergilerdir. Zekât, Müslüman halktan 1/40 oranında alınan belli bir miktar koyun, keçi, deve gibi hayvanlar ile altın, gümüş ve ticari eşyadan alınmaktadır. Öşür, yetiştirilen ürünlerden alınan Müslüman halkın ödediği bir vergidir. *Harac* veya *arazi-i haraciye* ürünler üzerinden toprağın verimine göre farklı oranlarda alınan *harac-ı mukaseme* (orantılı haraç) ile arazi üzerinden yılda bir kez alınan *harac-ı muvazzaf* (sabit haraç) olarak iki vergiden oluşmaktadır. Cizye gayrimüslimlerden alınan devletin direkt olarak tahsil ettiği bir vergi idi. Örfi vergiler ise geleneklere dayanan din ayırımı olmaksızın herkesten alınan, yerel ve olağanüstü harcamaları karşılamak üzere alınan vergilerdir. Osmanlı toplumu “askerî” yani her türlü vergiden muaf yönetici sınıf ve “reâyâ” yani vergi mükellefi olan yönetilenlerden oluşmaktaydı.

Bir çiftçi ailesine yetecek büyüklükte olan çift veya çiftlik, toprağın verimine göre büyüklüğü değişebilirdi. Fatih Sultan Mehmet Kanunnamesinde çift resmi, reâyânın sipahiye karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu vergi miktarıdır.¹⁴ İki öküzlük yer kanunen bir çift sayılmaktadır, vergi miktarı ülkenin çeşitli yerlerinde 10 akçe ile 50 akçe arasında değişmektedir. Kanunnamelerde verginin mart ayında alınacağı belirtilmektedir.¹⁵ Çift resmi toprağa bağlı bir vergi olup şahsi veya bir hane vergisi olarak görülebilir. Osmanlı Devletinde nim çiftlik tam çiftlik arazisinin yarısı olarak belirtilmiştir. Bazı araziler dağlık olması sebebiyle dönümlük çiftliklere ayrıldığında çiftçiyi geçindirecek kadar verim elde edilmeyeceği için reâyânın sürebileceği kadar yer bir çiftlik olarak kabul edilerek tam çift veya nim çift alınmıştır. Osmanlı devletinde konargöçerleri yerleşik düzene alıştırmak için bir göçebe bir araziden çiftlik edinirse az vergi alınıyor, aynı yer köylüye verilirse daha fazla alınırdı. Eğer göçebeler reâyâyâ ait bir yerin tasarruf hakkını alırlarsa önceden belirli olan vergiyi verirlerdi. Vergi miktarı bir ortalama tutar verilecek olursa 22 akçe idi. İmparatorluk topraklarında yerine göre 10 akçe ile 50 akçe arasında değişiyordu. Zamanla bu tutar akçenin değer kaybetmesi göz önüne alınarak artırılmıştır. Düzenli alınan bu vergiden başka savaş samanı alınan avarız vergisi de bulunmaktaydı. Tımar sistemindeki bozulma ve savaşlardan yeterli ganimet toplanamaması gibi sebeplerle bu vergi sürekli hale gelmiştir.¹⁶

¹⁴ EMECEN, Feridun, “Çift Resmi” *İA*, C:VI. s. 309.

¹⁵ TÜRKAY, Cevdet,, “Osmanlı İmparatorluğunda Vergi” , *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, Dün Bugün Yarın*, C:X, 1972, s. 21.ve ÇAĞATAY, Neşet, “Osmanlı İmparatorluğunda Reâyâdan Alınan Vergi Ve Resimler” *A.Ü. D.T.C.F. , C:V*, Ankara, 1947, s. 499.

¹⁶ Ayrıntılı Bilgi İçin Bkz: İNALCIK, Halil, “Osmanlı’larda Raiyyet Rûsumu”, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul, 1993,

Devletin toprak sisteminin amacı toprakların düzenli bir şekilde işlenmesi ve vergi gelirinin alınmasıydı. Bu sistemin devamı için alınan bir takım önlemler vardı. Köylünün yurduunu terk etmemesi için çift bozan adında bir vergi alınırdı. Tam çift için 300 akçe, nim çift için 150 akçe olarak belirlenmişti. Ayrıca çiftçi üç yıl üst üste toprağını ekmezse çiftliği elinden alınıp başka bir köylüye verilirdi.

Hane sahibi yani evli çiftçilere bennak denirdi. Bunlardan alınan vergiye de *resm-i bennak* denilmektedir. “*Ekinlü*” ve “*caba*” olmak üzere ikiye ayrılmışlardı. Caba bennaklar herhangi bir toprak tasarrufu olmayan ailelerdi. Bunlardan toprağın işlenmesinde faydalanılır veya tapusuz olarak işlediği toprak karşılığında dönüm resmi verirdi. Resm-i bennak bir şahıs vergisidir.¹⁷

Bir diğer vergi türü bekâr ya da mücerred reayadan alınan vergilerdi. Mücerredler bazen vergiden muaf tutulmuşsa da genel olarak 6 akçe *resm-i mücerred* vergisi alındığı görülmektedir. Tahrirlerde mücerred olarak kaydedilen bekâr erkekler evlendiği takdirde bennak olarak kaydı değiştirilir resm-i bennak vermeye başlarlardı.

Dönüm resmi tam çiftlik veya nim çiftlikten az toprağı işleyen reâyâdan dönüm basına alınan vergidir. Dönüm resmi bazı yerlerde iki dönüme bir akçe bazı yerlerde üç dönüme bir akçe, az verimli yerlerden ise 4–5 dönüme bir akçe alınırdı. Konargöçerler bir tımara yerleşerek toprağı işlemeye başarlarsa dönüm resmi verirdi.¹⁸

Zımmî reâyâdan “*kapu resmi*” adıyla Müslümanların çift resmine benzer bir vergi alınırdı. Ayrıca belli yaşa gelmiş her gayrimüslim ispence öderdi. İspence, dul kadınlardan 6 akçe, erkeklerden en az 10, en çok 50 akçe olarak belirlenmişti. Bu verginin miktarı birçok yerde mali duruma göre zengin, orta halli, fakir olmak üzere değişirdi.

Bunlardan başka *resm-i arûs*, *bad-ı hevâ*, *resm-i cürm-ü cinayat*, *yâve resmi* gibi vergiler de vardı.

Müslümanlardan mülk topraklarının mahsullerinin zekâtını olarak alınan öşür onda bir anlamına gelmektedir. Osmanlılarda harac vergisinin ve toprak kirasının alt dilimi olarak görülmüştür. Öşür, toprak mahsullerinden vezir veya kumandanlara ayrılan pay olan “*salariye*” ile birlikte tahsil edilirdi. Buğday, arpa ve çavdardan öşür ile birlikte salariye alınırdı. Üründen alınan bu vergi türünde *kovan resmi*, *bağçe resmi*, *fevâkih*, *harîr*, *kevârek* gibi vergiler de vardı.

Osmanlılarda ziraat yanında hayvancılık da geniş yer tutmaktaydı. Hayvancılık ile ilgili de vergiler vardır. Bunlardan biri hayvanların otlatıldığı arazi sahibine verilen otlak

¹⁷ EMECEN, Feridun, “Bennâk”, *İA.*, C:V, İstanbul, 1992, s. 458.

¹⁸ ÇAĞATAY, *age*, s.505.

resmidir. Sancak içindeki sürüden değil dışarıdan gelen hayvanlardan alınır. Genelde başka sancaklara kayıtlı konargöçerlerin ödediği bir vergidir.

Sürü sahiplerinin, sürülerini otlatıkları yaylak ve kışlakların dâhil olduğu dirliğin sahibine ödediği, bazı yerlerde sürü bazı yerlerde hayvan başına alınan yaylak ve kışlak vergilerdir. Yaylak ve kışlak resimleri öşür veya herhangi bir vergi verilmesi durumunda düşerdi.

Resm-i merai veya *resm-i ganem* olarak geçen *ağnam vergisi* koyun ve keçiden alınan vergidir. Ağnam resmi, yerliden, konargöçerden, eşkinciden alınır ve her birinden farklı miktarda alınır. Koyun ve keçiye sahip olan reâyâ ağnam vergisi yanında ağıl resmi de verir. Bu resmi, toprak sahibi alırdı. Bu vergi, 300 koyun başına 5 akçedir.

Avarız vergisi olağanüstü durumlarda alınan vergilerin genel adıdır ve ihtiyaç duyuldukça alınır. *Avarız-ı divaniyye* de denen bu vergi Müslüman gayrimüslim ayrımı yapılmaksızın bütün Osmanlı tebaasından alınır. Savaş zamanı ordunun ihtiyacını karşılamak amacıyla köylere bölüştürülür, köyde hane sayısınca paylaşılırdı. XVII. Yy.dan itibaren geçici vergiden düzenli vergiye geçmiş ve avarız hanesi başına toplanmaya başlamıştır. Bu vergiden muaf tutulan ayrıcalıklı kişiler bulunurdu, verginin düzenli ödenmeye başlamasından itibaren muafiyet verilen kişi sayısı azaltılmıştır. Avarız hanesi gerçek haneden farklıdır. 2 veya daha fazla hane avarız hanesini meydana getirirdi¹⁹.

1.3. ÇİFT HANE SİSTEMİ VE OSMANLI'DA ÇİFTLİKLER

İslam memleketlerinde arazi üçe ayrılmaktaydı, bir kısmı öşri topraklardır, bunlar fetih sırasında İlamlara temlik olunur ve hakiki mülklerdir. Bunlar diğer malları nasıl isterlerse tasarruf edebilirler, ekerler, biçerler hâsılından yalnız Devlet'e ise öşür vermekle mükellef idiler. İkinci kısım haraci topraklardır. Fetihler sırasında gayri Müslimlere mülk olarak verilmişlerdir. Hâsılın onda birinden “harac-i mukaseme” alınır, yılda bir kez ise “harac-i muvazzafa” alınır. Bu topraklar hakiki mülk olup alınıp satılabileceği gibi her türlü tasarruf edilebilirdi. Bu nevi topraklar Müslüman birinin eline geçse dahi gayri Müslimlerden alına vergileri öderlerdi. Üçüncü kısım topraklar arz-i memleket denilen aslı haraciye olan ancak rakabesi Devlet için alıkonulan topraklardır. Bunlar temlik olunduğu takdirde varisler arasında taksim olup her birine ufak bir parça düşmesi icap eder ve buna göre onların her birisine düşen haraç miktarını tayin etme güçlüğü ile karşılaştığı için bu toprakların rakabesi Devlet hazinesine alıkonulmuş, reayaya ariyet şeklinde verilmiştir. Reaya bu araziye ziraat

¹⁹ İPŞİRLİ, Mehmet, “Avârız Vakfı”, *İA.*, C:IV, İstanbul, 1991, s. 109.

eder, işler, hâsılından harac-i mukaseme ve harac-i muvazzafasını verirdi. Osmanlı Devleti'ndeki arazi türü işte bu arz-i memleketlerdir. Miri arazi de denirdi ve reayanın mülkü değildi. Reaya ariyet suretiyle araziye tasarruf eder, öşr namıyla harac-ı mukasemesini, çift akçesi adıyla harac-ı muvazzafasını verirdi. Boş bırakılmayıp işlendiği, vergilerini ödediği müddetçe kimse reayanın elinden toprağını alamazdı, ölürlerse oğulları tasarrufa devam ederlerdi²⁰.

Osmanlı Devleti kuruluş döneminde konargöçerleri ziraat sahalarında küçük çapta tarımla uğraşmaya zorlamış, bir taraftan da onların köyler kurarak yerleşik vaziyete geçmelerini sağlamışlardır²¹. Tipik bir sanayi-öncesi tarım toplumu olan Osmanlı toplumunun nüfusunun büyük çoğunluğu köylülerden yani çiftçilerden oluşuyordu. Diğer unsurlar şehirliler ve konargöçerlerdir. Osmanlı toplum anlayışı İslâmiyet'e dayanmakla birlikte, hem eski Türk geleneğinin, hem de eski Orta Doğu imparatorluklarının etkilerini taşımaktaydı. Osmanlı merkez topraklarında tımar sistemi ve malikâne – divanî sistem gibi tımar sistemine benzer bir sistemin uygulanmaktaydı, tipik Osmanlı köylü ailesi, çıplak mülkiyeti mirîye ait bir arazi parçasının kullanım hakkına sahipti ve babanın ölümünden sonra erkek evlâdı bu toprağı işlemeye devam ederdi²². Osmanlı ekonomisinin temeli ziraata dayandığı için çiftçi-köylü ya da Osmanlı kanunnamelerinde aile reisi olarak nitelendirilen hane sahibi önde gelen ana unsurdur. Her şey bir “hane” üzerinden tespit ve hesap edilir. Evli sahsın toprak sahibi olup olmaması bu temel birimin niteliğini değiştirmez. Köylü çiftçiler, toprak durumlarına göre bir çift öküzle ekilebilecek toprak ölçüsünü ifade eden bir çiftlik araziye, tapu resmi vergi vermek karşılığında alıp, toprağı işlerler, geçimleri için gerekli miktar dışında devlete öşür vergisini devletin askeri ihtiyaçları için geçimi amacıyla toprak tasarruf hakkını bıraktığı tımarlı sipahiye verirdi²³.

Barkan'a göre “çiftlik” çift sürülen ve ziraat yapılan arazidir ve belli büyüklükteki toprak parçalarına arz eden ziraî işletme şekillerinin adıdır, içerdiği toprakların hukukî durumuna, büyüklüğüne, ziraî işletmenin sekil ve önemine göre, Osmanlı İmparatorluğunda arazi, hukuk ve maliye işlerinde kullanılan bir terimdir²⁴. İlk olarak bu tür çiftlikler kuruluş devrinde mevat denilen bos ya da terk edilmiş toprakların ekonomiyi canlandırmak ve vergi

²⁰ İNALCIK, Halil, “İslam Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi”, *İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, C:I, İstanbul, 1959, s.38-39.

²¹ HALAÇOĞLU, Yusuf, XIV. – XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı Ve Sosyal Yapı, Ankara,1998,s.105.

²² ÖZ, Mehmet, “ XVI. Yüzyıl Anadolu'sunda Köylülerin Vergi Yüğü Ve Geçim Durumu Hakkında Bir Araştırma”, *Osmanlı Araştırmaları*, C: XVII. İstanbul, 1997, s.80.

²³ EMECEN, Feridun,“Osmanlılarda Yerleşik Hayat Ve Köylüler” *Osmanlı Ansiklopedisi*, C:IV, Ankara, 1999, s.94.

²⁴ BARKAN, Ömer Lütfi, “ Çiftlik”, *İA.*, C:III, İstanbul, 1992, s. 392.

gelirini artırmak amacıyla Devletin bu toprakların üretime açılmasıyla ortaya çıkmıştır. O dönem tabiriyle şenlendirilen topraklar, şeriatı uygun olarak özel mülk sayılıyor ve temlikname adı verilen bir belge ile mülk sahibine veriliyordu.²⁵ Emek gücüne dayalı kapitalizm öncesi tarım anlayışına göre en uygun çiftlik büyüklüğü köylü ailenin emek gücünün topraktan en fazla geliri sağlaması ve sürdürmesidir. Geleneksel aile emeğine dayalı köylü çiftliğinin en uygun büyüklüğü iki öküz ve bir miktar çiftlik arazisine sahip hane halkından oluşuyordu. Uygun çiftlik arazi miktarı, toprağın verimine göre 64.000 ile 138.000 metrekare olarak saptanıyordu. Birbirinden bağımsız tarlalardan oluşan bu birimin bütününe *raiyyet çiftliği* denmekteydi. Başlangıçta bir çift öküz anlamına gelen çift sözcüğü, zamanla bir çift öküzün işleyebileceği toprak anlamına gelmiştir. Bu çiftliklerde daha çok tahıl ekilirdi.²⁶ Bu çiftlikler, tapu resmi adlı vergi karşılığında tahrirlerde bir ailenin reisi üzerine yazılarak toprağın ekilip biçilmesi saplanırdı. Hane sahibi Devlete elde ettiği ürünün 1/10'u ile ½ 'si arasında değişen öşür vergisi veya her yılın mart ayında 22-50 akçe arasında bir tutarı çift resmi olarak öderdi.²⁷ Osmanlı Devleti'nde Devlete ait olan mirî topraklar reâyâ çiftlikleri halinde parçalara bölünerek bu toprakları işleyebilecek durumda olan köylülere kiracılık senedi terk edilirdi. Devlet topraklarından ayrılan kendisine çiftlik verilen tahrirler ile defterlere kaydedilen köylüler bu toprakları işlemekle mükellef ve bu toprakları satamazlar, birine hibe edemezler, rehin olarak veremez ya da vakıf yapamazlardı²⁸.

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş dönemlerinde "*kılıç yeri*" olarak sipahilere sipahi tımarlarında bağ, bahçe ve değirmen kayıtlarında rastlanan hassa çiftlikleri bulunurdu. Doğrudan sipahiler tarafından istenen "*sipahinin çifti yürüyen*" diye tabir edilen bu tür çiftlikler eğer sipahi toprak işleriyle uğraşmak istemezse sipahi tarafından kiraya verilebilirdi. Reâyâ çiftliklerinden farklı olarak Devlet kanunları ile tâyin edilmiş olan bir kira senediyle değil, şahsî ve serbest bir anlaşma ile bir başkasına kiralanabilirdi. Hassa çiftliklerin kiralanması mahallî örf ve adetlere göre belirlenmiş bir ortaklıktır.²⁹ Ülkede çok az uygulanan bu çiftliklerde tarım yapan köylüler emekleri karşılığında elde ettikleri ürünün yarısını alır, geri kalan diğer yarısını da devlete verirlerdi. Üretimde ihtiyaçları olan tohumun yarısını köylü yarısını devletin verdiği ortaklık sistemi Osmanlı ülkesinde rastlanmaktadır.³⁰

²⁵ PAMUK, Şevket, *Osmanlı- Türkiye İktisat Tarihi, 1500-1914*, İstanbul, 2005, s.123.

²⁶ İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, İstanbul, 2000, s.191-192.

²⁷ AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadî ve İctimai Tarihi*, C:II, Ankara, 1971, s.99

²⁸ BARKAN, age, s. 392.

²⁹ BARKAN, age, s. 394.

³⁰ AKDAĞ, age., s. 101.

Reâyâ çiftlikleri asırlar boyunca değişen tarihi ve iktisadi şartlar içinde hukukî ve idarî mevzuatın kendilerine mahsus bir nizamı koruyabilme imkân bulamamıştı. Özellikle imparatorluğun son dönemlerinde merkezî devlet otoritesinin bozulması ile memleketin her tarafında sosyal-ziraî bozulma ve çiftlik sahipleri denilen toprak zengini ağa ve beylerden oluşan ziraî derebeyi sınıfı ile topraksız ve varlıksız köylüler arasında bir toprak meselesi görülmüştür³¹. Osmanlı köylüsünün çağındaki uygulamalara benzemeyen yapısı kendiliğinden oluşmuştur. Çünkü Devlet köylüleri sipahilerin insafına kanunlarla onları koruyucu tedbirler almıştır. Osmanlı köylüsü, sipahiye Avrupaî bir feodal bağlılık ile tabi değildir. Sipahinin köylüye yaptığı haksızlık halinde köylü kadıya veya İstanbul'da Divan-ı Hümayuna giderdi. Yönetim köylüye yani çiftçiye sistemin temeli olduğu için meselelerde daima onların lehine kararlar çıkardığına sicil kayıtlarında ve Divandan çıkan hükümlerde görülmektedir.³² Osmanlı toprak sisteminde reâyânın toprağını bırakıp gitmesi Devlet düzeninin korunması ve devamı anlayışıyla ilgilidir. Bu anlayış reayanın Avrupa'daki gibi yöneticiye köle ya da serf gibi bir bağlılığı değildir. Reayanın serften en büyük farkı reaya serfler gibi toprakla birlikte satılamamaktadır. Ayrıca Osmanlı'da toprağın sahibi Devlet'tir, diğer bir deyişle rakabesi Devlet'indir. Toprak dışındaki üretim araçları köylüye aittir. Bir diğer farkları ise Osmanlı köylüsü üretim miktarını kendileri belirleyebiliyordu. Ancak Devlet zarara uğramamak için üretim miktarının alt sınırı belirleyerek köylünün o sınırın altında üretim yapmasını önlemiştir. Toprak sisteminin korunmasındaki amaç Devletin köylüden aldığı vergi kaybını önlemek ve sipahilerin toprak tasarrufları karşılığında belli miktarda beslediği cebelü sayısının düşmemesidir.

Osmanlı'da köylü öldükten sonra tasarrufu altındaki miri arazi hariç bütün mal varlığı şer'i kurallara göre mirasçılara kalabiliyordu. S erf öldüğünde ise bütün mallarına yönetici el koyardı.

Orhan Gazi döneminde kurulduğu bilinen piyade ve müsellemler kendilerine verilmiş olan çiftliklerde yaya ve yamaklardan oluşan ocaklar halinde teşkilatlanmışlardı. Bunların kaynaklarını büyük ölçüde Yörükler ve Türk köylüleri oluşturmaktaydı. Kaynağını büyük ölçüde Yörük Türkmenler ve Türk köylülerinin oluşturduğu piyade ve müsellemler çiftlikleri büyük bir kısmı Türkçe isim taşımaktadır. Kuruluş döneminde savaş zamanı muharip güç olarak savaşa katılırlardı. Ancak kapıkulu askerlerinin yaygınlaşması üzerine bu özelliklerini yitirmişler, bundan sonra da mutasarrıfları oldukları çiftlikler karşılığında miri hizmetlerde

³¹ BARKAN, *age.*, s. 395.

³² EMECEN, *age.*, s. 95.

görevlendirilmişlerdir. XVI. yy sonlarında ocak düzenin bozulmasıyla lağv edilmişlerdir.³³ Piyade ve müsellemler teşkilatı Selçuklular zamanında gönüllü olarak ücret karşılığı savaşa katılan “*haşer veya kaşer*” askerlerine benzemektedir. Kapıkulu sisteminden sonra geri hizmete alınan bu birlikler adından da anlaşılacağı gibi yaya ve atlı idiler. Geri hizmette yayalar yol açmak, yol tamiri yapmak, yük taşımak gibi görevleri yapar, müsellemler ise inşaat ve hayvancılıkla uğraşırlardı. Bazıları madenlerde çalışmaktaydı. Bunlar savaş zamanı toprakların taşınması ve bakımını üstlenir, toprakların mevziden mevziye nakledilmesini sağlarlardı. Hayvancılıkla ilgilenen müsellemler özel hizmet ve saray için iyi cins hayvan yetiştirirlerdi. Bu grup hizmetleri karşılığında şer’i vergilerden muaftılar³⁴.

Başlangıçta günde bir akçe “*ulufe*” ve “*avarız-ı divaniye*”den muafiyet karşılığında sefere giden yayalar yeniçeri ocağının kurulmasıyla kedilerine ulufe bedeli olarak kendilerine tahsis edilen arazilerinde barış zamanı ziraatla meşgul olurlardı ve “*avarız-ı divaniye ve tekalif-i örfiyye*” den muaf tutulurlardı. Yeniçeri ocağının kurulmasından önce yarı askeri bir teşekkül olan yayalar bu ocağın kurulmasından sonra tam bir askeri statü kazanmışlardır. Hizmetleri karşılığında piyade ve müsellemlere tahsis edilen arazi büyüklüğü verim kabiliyetine göre değişebilen bir çiftlik arazidir³⁵.

Piyade ve müsellemler teşkilatında uygulanan Osmanlı nizamına göre işler halae getirilemeyen eski ve harap çiftlikler “*mevkuf*” olarak kaydedilirdi. Önceleri mukataaya verilen ve geliri mevkufçular tarafından toplanarak hazineye aktarılmış olan bu çiftlikler zamanla “*eşkin*” karşılığında sancakbeyleri ve yayabaşlarına tahsis edilmiş ancak ilerleyen dönemlerde bunların büyük kısmı bu şekilde tımara dâhil edilmiş veyahut reayanın eline geçmiştir.³⁶

Kuruluşu ile birlikte önceleri muharip bir güç olarak geri hizmete çekildikten sonra da bazı miri hizmetlerin ifasında önemli bir rol oynamış olan piyadeler bir taraftan önü alınamayan suiistimallerin yaygınlaşması, diğer taraftan da Osmanlı askeri sistemindeki değişiklikler sebebiyle etkisizleşmesi sonucunda XVI. asrın son çeyreğinde Devlet açısından halledilmesi gereken ciddi bir sorun haline gelmiştir. Özellikle çiftliklerdeki yaya yamakların sayısının azalmasıyla haymana taifesinden yamak kaydedilmesi, yaya ve yamakların çiftliklerin bulundukları yerlerin dışında şehir ve kava gibi iskân yerlerinde meskûn olmaya başlamaları gibi gelişmelerle ocak düzeninin iyice bozulmuş olması teşkilatın lağvında büyük

³³ GÖKÇE, Turan, “XV-XVI. Yüzyıllarda Nif Kazası Piyade Teşkilatı ve Yaya Çiftlikleri” *Tarih İncelemeleri Dergisi*, S:XV, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İzmir, 2000, s.138.

³⁴ DOĞRU, Halime, *Osmanlı İmparatorluğunda Yay-Müsellemler-Taycı Teşkilatı*, İstanbul, 1990, s2-13.

³⁵ GÖKÇE, age, s.101.

³⁶ ARIKAN, Muzaffer, *XV. Asırda Yaya ve Müsellemler Ocakları (Toprak Tasarrufu, Vergi Muafiyetleri ve Hizmet)*, A.Ü.D.T.C.F. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Ankara, 1966, s. 198.

rol oynamıştır. Bunların yanında Devlet'in ulufeli ve ateşli silah kullanabilecek asker sayısını artırma yoluna giderek XVI. asrın sonlarına doğru en önemli eyalet askeri konumundaki tımarlı sipahileri geri hizmete çekmeye başlaması piyade ve müsellemlerin temel fonksiyonlarını tamamen yitirmelerine sebep olmuş ve teşkilatın lağv sürecini hızlandırmıştır³⁷.

Piyadelere göre nispeten daha fazla imkânlarla sahip olan ve atlı olarak sefere iştirak etmeleri dışında vazife itibariyle onlarla aynı statüde olan müsellemler başlangıçta bir müsellemler bir yamaktan oluşan ocaklar halinde teşkilatlanmışlar, sonraki dönemlerde piyadelerde olduğu gibi değişimler görülmüştür. Başlangıçta seferlere muharip güç olarak katılan müsellemler geri hizmete çekildikten sonra ifa ettikleri miri hizmetlere mukabil kendilerine tahsis edilen çiftlikleri diğer yamaklarla müşterek tasarruf etmişler ve söz konusu hizmetleri “be-nevbet” diye tabir olunan nöbetleşe yerine getirmişlerdir. Buna göre bir müsellemler ocağında kayıtlı çeşitli sayıda müsellemler ve yamak bulunmaktadır. Müsellemlerin lağv süreci de piyade teşkilatının lağvı gibidir.³⁸

1536 tarihli Osmanlı İmparatorluğu arazi kanunnamesinde yaya ve müsellemler yedinci fasıldadır. Teke vilayetinde yaşayan müsellemler eski defterlerde nöbetleşe askere gittikleri ve aynı vilayetten birçok kimselerinde bunlara raiyyet kayıt olunarak mahsullerinin hububat, bağ, kovan ve değirmen resimleri olarak her evden 40-50şer akçesini müsellemlere vererek sefere çıkarlarmış. Bunların durumları padişah makamına bildirildiği zaman saraydan müfettişler gönderilerek tetkikat yapılmış ve görülmüş ki bazı müsellemler ocaklarında 10-15 ev, bazılarında 40-50 ev bulunup sefere giden müsellemler bunlardan kendi arzularına göre muayyen miktarda harçlık ve eşkücünce olarak raiyyeti sıkıntıya sokarlarmış. Bu durum teftiş sonucunda saraya bildirilerek bundan böyle 15 evden az olanları 15 haneye iblağ etmek ve fazla olanları 15 eve indirerek ve her evden 15 de bir eşkücünce kendi yerlerine askere gitmeleri emr olunmuştur ki hiçbir raiyyet zulüm ve sıkıntı görmesin. Keza raiyyet yazılan kimselerin tamam çiftlisine 30 ve yarım çiftlisine 15, bennak olanlara 12, iş sahibi olanlara 6 akçe kaydedilmiştir.

Müsellemlerin koyun resmi ile badıhavalının yarısı tam çifti olanlardan 16şar, yarım çifti olanlardan 3'er akçe alınmak üzere kayıt edilmiştir. Bu resimleri bazı yerlerde alay beyi bazı yerlerde subaşı bazı yerlerde çeri başları alır.

Hamit livasında her müsellemler ocağında 8-9 nefer birbirine yamak kayıt olarak nöbetleşe askere giderlermiş, defterde yamak kayıt olunan müsellemlerin 1-2den ziyade işe yarar

³⁷ GÖKÇE, age, s.109.

³⁸ GÖKÇE, age, s.113-114.

oğulları, kardeşleri de kendisi ile beraber yamak kayıt olmuşsa bunlar da nöbetleşe hizmete giderler. Bir yamak ihtiyar yahut azil olsa, sefere gidemeyecek hale gelse ve işe yarar oğlu da olmasa hizmete gitme ücretini öder.

Müsellem ocaklarında eskiden beri devam eden kanun gereğince işe yarar çiftlikleri varsa ve çiftliklerden elde edilen hububat bağ bahçe ve değirmenden kimseye öşür vermezler. Keza oranın satılması veya tapuya verilmesi de caiz değildir. Bunların koyun resimlerine de kimse karışamaz. Eğer sipahinin yerinde ziraat yapıyorsa öşrünü vermekle mükelleftir. İki dönüme bir akçe resim verirler. Keza bağları varsa her dönümüne 10 akçe resim verir. Eğer sefere gidecekse, hizmete girecek yamak zengininden 50-60, orta halliden 30-40 ve fakirden 10-20 akçe harçlık alır. Şayet koyunları kovanları varsa bunların da resimlerini nüsellemden hububatın öşrünü kim alıyorsa o alır. Müsellem badıhavasını alay beyi ile çeribaşları müşterek olarak bölüşürler. Müsellem eşküncülerinin bazı yamaklarına 55şer akçe harçlık konulmuştur. Bunların çiftlikleri dahi vardır. Müsellemelerin ve yamakların gerdeği ve evlilik resmi sancak beyine hâsıl kayıt olunmuştur³⁹.

Piyadelerin durumları hakkında da bu kanunnameye ayrı bir bölüm vardır. Her askerin ocakda 6-7 nefer birbirine yamak kayıt olunup nöbetleşe harbe giderler. Yamak yazılan her yayanın yani piyadenin işe yarar gölulları veya kardeşleri varsa onlar da kendisi ile beraber yamak yazılarak nöbetleri geldiği zaman harbe giderler. Yayarın eskiden beri devam eden kanun gereğince bir çiftlik tutarı yerleri vardır. O çiftliğin mahsulu hububatı bağı ve değirmeni kendilerine aittir. Yalnız muntazaman öşrünü verirler, ancak bu yerlerin satılması veya tapuya verilmesi yasaktır. Çok ihtiyar ve parasız kalmış, sefere gidemeyecek hale gelmiş bir yaya ocağı geçinmesi için harçlık verir, şayet baba çok ihtiyar, mağzul olsa da aynı zamanda zengin bulunsa ve harbe gitmeye kudreti olmasa böyleleri yerlerine bedelli adam tutarlar. Eğer yayalar ayrıca sipahinin toprağında da ziraat yapsalar öşürlerini verdikten sonra iki dönüme bir akçe resim verirler. Bir yaya sancağı beyi kendine ait olan yayalar ocağından buğday ve arpa akçesi diye 40 akçe ve harbe gitmeyip de yerine bedel tutan yayalardan ise bedel akçesi olarak 30 akçe alır. Yayaların cürüm cinayet ve gerdek resimlerine yaya sancağı beyi mutasarrıftır. Keza yayalar ormandan tuttıkları öşek ve kaplan derilerini de sancak beylerine verirlerdi. Ayrıca yaybaşları da her ocakdan buğday ve arpa akçesi diye 40 akçe alırlar. Yayanın badıhavasına yaya başları karışmaz. Eskiden beri bir yayadan “sen sefere gitmedin veya ihtiyarsın, henüz küçüksün senin bedelini kabul etmeyiz diye bir miktar akçe alırlarmış bu adet şimdi kaldırıldı, böyle bilinsin”. Yayalardan herhangi birisi kayıp olur ve

³⁹ *Osmanlı İmparatorluğu Arazi Kanunları*, çev: Hadiye Tuncer, Ankara, 1963, s.31-32.

bulmak imkanı da olmazsa çiftliği aynı ocakdan bir başka yayaya intikal eder. Eğer kayıp olan yayanın bulunmak ihtimali varsa bu yayayı buldurmak ve tekrar sefere göndertmek sancak beyinin vazifesidir. Ve yaya başları da bu işle vazifelidirler, yerli yayalardan herhangi çiftliklerini bırakıp kaçsalar onu buldurmak ve tekrar eski işinin başına getirmek sancak beyinin vazifesidir. Keza o vilayetin kadıları da bu işte sancak beyine yardım etmekle mükelleftiler. Kadılar bütün vilayete ilan ederek evlerinde kaçmış bir yayayı saklayanlarında onlar kadar suçlu olduklarını ve cezalandırılacaklarını bildirirler. Aksini yapanlar sancak beyi ve kadıları dinlemeyenler hükümet merkezine bildirilerek daha büyük cezaya çarptırılırlardı. Şayet kadılar böyle kimseleri ihmal eder de merkeze bildirmezlerse o zaman kadıların memuriyetleri ellerinden alınarak muhtelif cezalar alırlardı.

Sefere gitmeyen veya sefere gittikten sonra vakit tamam olmadan izinsiz kaçan veya daha yeni harbe giderken yoldan dönen ve bu işi adet edinerek birkaç defa yapmış olanlar asılırlardı. Eğer bunu adet etmemiş de ilk defa yapıyorsa kadının verdiği kararla kimisinin burnu, kimisinin de kulağı kesilirdi. Sefere veya işine geç gelmiş yayanın ise sakalı kesilirdi. Yayanın mahkemesi ve cezası sancak beyine aittir. Suvari sancağı beyi yayaların işine karışmazdı. Yayaların cezaları tespit edildikten ve mahkemesi yapıldıktan sonra cezası neyse uygulanırdı⁴⁰.

Birer köy-altı iskân yeri olma özelliğindeki piyade ve müsellemler çiftliklerinin bir kısmı zamanla köy niteliğinde birer yerleşim birimine dönüşerek varlığını devam ettirmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu'nda çift hane sisteminin dışında gelişen plantasyon benzeri yani bir kişinin sahip olduğu pazara yönelik üretim yapan tarımsal işletmeler vardır. Defterdarlık tarafından bir temlikname verilerek oluşturulan toprağın yeni statüsü mufassal defterlere kaydedilirdi. Yönetim bu arazide yaşayan köylünün zorla çalıştırılmayacağını ancak köylü isterse ücret karşılığında toprağı işleyebileceğini söyler. Devlet miri araziye kaybetmek istemediği için çiftlik yapılan araziler genel olarak ıslah edilmiş topraklarda kurulurdu. Islah için büyük paralar gerektiği için XVIII. yy.dan önce tüccarlar veya lonca sahiplerinin çiftlik edindiği görülmektedir. XVI. yy sonlarında celali isyanları neticesinde tımar sistemindeki bozulmayla miri arazilerin çiftliğe dönüşme süreci başlamıştır. Mukataa sahipleri genel olarak askeri sınıftandı. Ancak iltizam usulüyle mukataa elde eden ağalar zamanla idari görevler yüklenerek ayanları oluşturmuşlardır. Vilayetlerde babadan oğula geçen bir sistem oluşturarak merkezin etkisini azaltmışlardır. Mukataa sistemiyle toprak sahibi olan önde gelen kişiler bir ayan sınıfı oluşturarak toprağın ıslahı konusunda müteşebbis olarak ortaya çıktılar. Bu kişiler

⁴⁰ Age, s.32-33.

mültezim ve askeri gücün başı olarak işgal ettikleri yeri korumak için ihtiyaç duydukları para için gelirlerini artırma yoluna gitmişlerdir. XVIII. yy.dan itibaren ayanlar çift hane sistemine bağlı miri arazinin büyük kısmını mukataa olarak ellerinde bulunduruyor, Avrupa'dan gelen talebi karşılamak içinse terk edilmiş toprakları ve mevat statüdeki toprakları tarıma arazisi yapıyorlardı. Plantasyon benzeri çiftlikler buralarda görülmektedir⁴¹.

⁴¹ Ayrıntılı Bilgi İçin Bkz: İNALCIK, Halil, “Çiftliklerin Doğuşu: Devlet, Toprak Sahipleri ve Kiracılar”, *Osmanlı'da Toprak Mülkiyeti ve Ticari Tarım*, Editörler: Çağlar Keyder, Faruk Tabak, İstanbul, 1998, s.17-36., İNALCIK, Halil, *Devlet-i Aliye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar*, İstanbul, 2009, s. 330-331.

2. BÖLÜM: TAPU TAHRİR 700 NUMARALI DEFTERİN TRANSKRİPSİYONU

Defter-i icmali mensuhat-ı livayı aydın

Arz-ı hassa-i hazret-i Siyavuş Paşa ber vech-i tekaüt

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
Birgi	Sultanhisar	Dat Bey	Seyfettin	1500		
						1500

Zeamet-i benam-ı Mehmed Ağa

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Sultanhisar	Dirge	Çulluoğlu Yakub	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Dirge	Umur	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Dirge	Kara İsa Oğlu Yusuf	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Dirge	Berdud	2000		
	Sultanhisar	Dirge	Kızılgan Oğlu aydın	2000	Piyade	
	Sultanhisar	İsabeyli	Acar Oğlu İsmail	2000		

	Sultanhisar	İsabeyli	Kulağuz	2000	Piyade	
	Sultanhisar	İsabeyli	Mehmed	2000	Piyade	
	Sultanhisar	İsabeyli	Durdu Oğlu Mehmed	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Kulağuz	Yahşi	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Kulağuz	Alican	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Kudlu	Hacı Menteş?	1500		
	Sultanhisar	Kudlu	Satılmış	1500		
	Sultanhisar	Salavadlu	Tursun	1500		
	Sultanhisar	Salavadlu	Karaca Halil	1800		
	Sultanhisar	Saruhanlı	Mustafa	1800	Piyade	
	Sultanhisar	Yulağlu	Emiroğlu	1800		
	Sultanhisar	Yulağlu	İlyas	1800		
	Sultanhisar	Yakublu	Turasan	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Malkoç	Hacıbeyoğlu	1800		
	Sultanhisar	Malkoç	Hasan Oğlu Emir Fakih	1500		
	Sultanhisar	Malkoç	Ağaçoğlu Mehmed	1500	Piyade	
	Sultanhisar	Malkoç	İlyas	1500	Piyade	
	Sultanhisar	Malkoç	İnebeyi	1500		
	Sultanhisar	Malkoç	Hacı Mehmed Oğlu İbrahim	1500	Piyade	
	Sultanhisar	Malkoç	Şeyh İlyas	1500		

	Sultanhisar	Malkoç	Yeni Bey Oğlu Ali	1500		
	Sultanhisar	Malkoç	Abdi Bey Oğlu Avcı	1500		
	Sultanhisar	Malkoç	Umur	1500		
	Arpaz	Uçbeylü	Evliya Oğlu Mehmed	2000	Piyade	
	Sultanhisar	Malkoç	Ali Çulca Oğlu Mehmed	1500		
	Sultanhisar	Malkoç	Kara Hacı	1500		
	Sultanhisar	Malkoç	Bazhar? Oğlu Hamza	1300		
	Sultanhisar	Arpaz	Aydoğdu	1500	Piyade	
	Sultanhisar	Arpaz	Süleoğlu Hamza	1500		
	Arpaz	Kalurlu	İsmail	1500	Piyade	
	Arpaz	Kalurlu	Sülemiş Oğlu Oğul Bey	1500		
	Arpaz	Kalurlu	Saçlu Mustafa	1500		
	Arpaz	Kalurlu	Ahi Oğlu Turbey	1500		
	Bozdoğan	Kılıç	Aslıcan	1500		
	Bozdoğan	Beylü	 Oğlu Mehmed	1800		
	Bozdoğan	Balçık	Aslıcan	1500		
	Bozdoğan	Arpaz	Küçük Hasan	1500	Müsellem	
	Bozdoğan	Ayvaz	Ayvaz?	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	Muratlu	Hacı Çakır	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	Sultanhisarı	Sarı Musa	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	İsabeyli	Murad Oğlu Yusuf	2000	Müsellem	

	Bozdoğan	Alvatlu	Dönme	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	Sultanhisarı	Kutlubey	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	Ece	Kızılcaisa	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	Ada	Şeyh Hızır	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	Kalurlu	Turluoğlu	2000	Müsellem	
		İsabeylü derler atik Kızılcaisa çiftliğine mülhemdir	Alican	2000	Müsellem	
	Bozdoğan	Değircük?	Dede	600	Müsellem	
	Bozdoğan	Muradlu	Kumari	2000		
	Bozdoğan	Muradlu	Doğan	2000		
	Bozdoğan	Değircük?	Bayram Bey	1000		
						15.000

Ziyade Yörük olup 15-20 seneden beri tımar-ı mezburdan kimesne sefer seferlemeyüp bi hasıl olmağla 15.000 akçelik firunihade olmuştur.

Mustafa der katib.

Hassa-i defterdar-ı hazine-i amire-i vilayet-i Anadolu

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Birgi	Armutlu ve ve Hacı İlyas	Oğulbey ve Hacı İlyas	2000	Müsellem	
	Birgi	Umur Göni	İlyas oğlu Yahya	2000	Piyade	
		Alakeçilü	Diğer İlyas			
	Birgi	Can	Salurbey Oğlu Yusuf	2000	Piyade	
	Birgi	Hızır	Süleyman ... Derlü ve Hızır	1000	Müsellem	
						2400

Tenzil olunmuştur.

Zeamet-i benam-ı Burhan Efendi. 90.000 akçe

Kayıtlı Olduğu	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
----------------	------	------------	-------------	-------	---------------	-------

Yer						
	Güzelhisar	Kösten	Mustafa	700	Piyade	
	Güzelhisar	Kösten	Tunacan	700	Piyade	
	Güzelhisar	Kösten	Yusum	500	Piyade	
	Güzelhisar	Ilıca	Salık	500	Piyade	
	Güzelhisar	Ilıca	Yusur	500	Piyade	
	Güzelhisar	Emirdoğan	Şeyh Bey	500	Piyade	
	Güzelhisar	Emirdoğan	Ali	700	Piyade	
	Güzelhisar	Emirdoğan	Hallaç Halil	700	Piyade	
	Güzelhisar	Emirdoğan	Hasan Oğlu Halil	700	Piyade	
	Güzelhisar	Umurlu	Köse Davut Oğlu Mehmed	700	Piyade	
	Güzelhisar	Umurlu	Hızır Bey	700	Piyade	
	Güzelhisar	Albey	Hasan	500	Piyade	
	Güzelhisar	Albey	Salurlu Oğlu Mehmed	500	Piyade	
	Güzelhisar	Sallu	Turbey Oğlu	700	Piyade	
	Güzelhisar	Sallu	Reşid	700	Piyade	
	Güzelhisar	Sallu	Bezirgan Hızır	700	Piyade	
	Güzelhisar	Sallu	Durılıoğlu	700	Piyade	
	Güzelhisar	Sallu	İlmek	700	Piyade	
	Güzelhisar	Çeltükçü	Kaşıkcıoğlu Sündek	500	Piyade	

	Güzelhisar	Çeltükçü	Aydınoğlu Hızır	300	Mevkuf Piyade	
	Güzelhisar	İmanlu	Tirkemiş	500	Piyade	
	Güzelhisar	İmanlu	Yezid	700	Piyade	
	Güzelhisar	Moğultan	Hacı Oğlu Mustafa	300	Mevkuf Piyade	
	Güzelhisar	Alangüllü (sabıkan papaz tasarruf idermiş.)	Doğancı İlyas	500	Mevkuf Piyade	
	Güzelhisar	Çeltükçü	Aydınoğlu Ahmed	500	Piyade	
	Güzelhisar	Çeltükçü	Hacı Ömer	500	Piyade	
	Güzelhisar	Çeltükçü	Abdi Oğlu Hızır	500	Piyade	
	Güzelhisar	Kösülü	Yakub Oğlu Satılmış	700	Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Bıçak	500	Hassa-i Mir Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Koyun	300	Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Süleyman	300	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Yeni İlyas	300	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Çayırsülü oğlu	250	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	İbrahim	250	Mevkuf Mir-i	

					Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Sabuncu	150	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Aşubey	150	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Hızır	150	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Basmakçı Yusuf	150	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Kurt Hasan	150	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Ancin	Karakeçi	100	Mevkuf Mir-i Piyade	
	Güzelhisar	Hurşid	Eşref Oğlu İsmail	400	Mir Piyade	
	Alaşehir	Kelerlü	Acar Oğlu Arab	500	Piyade	
	Alaşehir	Kelerlü	Musa Oğlu	700	Piyade	
	Alaşehir	İsmaillü	Ahmed	500	Piyade	
	Alaşehir	Babalanlu	Tunabey	700	Piyade	
	Alaşehir	Pusadlu	Mehmed	500		
	Alaşehir	Pusadlu	Ümran	500		
	Alaşehir	Aydın ?	Sarı İbrahim	300		

	Alaşehir	Şehriyar	Ali	500		
	Alaşehir	Şehriyar	Hoca	150		
	Alaşehir	Tarsulu	Deli Hızır	350	Piyade	
	Alaşehir	Pazar	Köme	500	Piyade	
	Alaşehir	Pazar	Emircan	300	Mevkuf Piyade	
			Yeniceoğlu Veli			
	Alaşehir	Bayındır	İlyas	500	Piyade	
	Alaşehir	Burisa	Musa	300	Piyade	
	Alaşehir	Sofyanlu	Canbey	700	Piyade	
	Alaşehir	Sofyanlu	Kabacık	500	Piyade	
	Alaşehir	Gölüstü	Bey	500	Piyade	
	Alaşehir	Kösekuyusu	Savcı	800	Piyade	
	Alaşehir	Pusatlu	Bey	500		
						30.000
						10.000

Tenzil olunmuştur.

Ziyade çorak ve bihasıl olmağla an tımar olup ve sülüs yazısıyla firunihade olunmağa ferman olup sülüs olup tahsil olunmuştur.

Der zeamet-i benam-ı Şemsüddün Efendi defterdar-ı hazine-i amire-i vilayet-i Anadolu ber vechi tekaüd.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Kestel	Keçi Avratlu	Hamza ...	13.000 650		
	Kestel	Ölü Aradlu	Hamza Oğlu Alican	13.000 650		
	Kestel	Ölü Aradlu	Hacı ve Kara İsa	13.000 650		
	Kestel	Ölü Aradlu	Turcan Oğlu Sevdı ve Ayardud İsa	2000 1000	Piyade	
	Kestel	Ortalı	Hızır ve Süleyman Oğlu Davud	2000 1000	Piyade	
	Kestel	Ortalı	Aziz Oğlu Mehmed ve Doğan ve Ahi Emür ve Turgut	1500 750	Piyade	

	Kestel	Ortalı	Doğan ve Şeyh Abdi	2000 1000	Piyade	
	Kestel	Ortalı	Balcuoğlu İsmail	1300 650		
	Kestel	Avradlı	Ahmed	1500	Piyade	
		Haydarlı	Köse Ahmed	750		
	Kestel	Avratlı	Hacı Oğlu Ali ve idris Oğlu Üveys	1200 600	Piyade	
	Kestel	Avratlı	Yusuf ve Gök Hızır	2000 1000	Piyade	
	Kestel	Avratlı	Dündar	1300 650	Piyade	
	Kestel	Avratlı	Turalı	1200 600	Piyade	
	Kestel	Avratlı	İlyas	1200 600	Piyade	
	Kestel	Keçi Avratlı	Abdi Oğlu	1200 600	Piyade	
	Kestel	Ölü Avratlı	Bedir Oğlu Abdi	1200 600	Piyade	
	Kestel	Ölü Avratlı	Yahşi	1200	Piyade	

				600		
	Kestel	Avratlu	Menol Oğlu Musa	1200 600	Piyade	
	Kestel	Avratlu	Hızır	1500 750	Müsellem	
	Kestel	Avratlu	Bey	1200 600	Müsellem	
	Kestel	Avratlu	Menteşe	1500 750	Müsellem	
	Kestel	Avratlu	Karaberber	1200 600	Müsellem	
	Kestel	Avratlu	 ve Kuru	1500 750	Müsellem	
	Kestel	Karaağaç	Kıraçoğlu	1200 600	Müsellem	
	Kestel	Karaağaç	Ali	1300 650	Müsellem	
	Kestel	Karaağaç	Dere	1500 750	Müsellem	
	Kestel	Karaağaç	Kasab İnebey ve	1500 750	Müsellem	

	Kestel	Gölbey	Musa	1500	Müsellem	
		Karaağaç	Teğmür	750		
		Karaağaç	Çakır			
	Kestel	Avratlu	Kara Halil	1500	Müsellem	
		Diğer Avratlu	Tarımyeri	750		
		Dallıca	Paşa Tekdir			
	Kestel	Mena Halil	Değeryazır	1200 600	Müsellem	
	Kestel	Çukanlu	Kara Osman	1200	Müsellem	
		Mena Halil	Hızır	600		
	Kestel	Mena Halil	Eydil	1200 600	Piyade	
	Kestel	İnebazar	İbrahim	1200 600	Piyade	
	Kestel	Mastura	Aslıcan	1200 600	Piyade	
	Kestel	Tirkemişlü	Hamza	500 250	Mir Piyade	
	Kestel	Tirkemişlü	Mustafa	1200 600	Piyade	
						25.000

						12.666
--	--	--	--	--	--	--------

Zeamet gelirlerinin yarısını firunihade yapılp Hasan adında başka bir kişinin tasarrufuna verilmiştir.

Zeamet-i benam-ı Hasan müteferrika-i dergah-ı Âli . 105.000 baulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Ortakçu	Alicanlu		900 450 150	Müsellem	
	Ortakçu	Alicanlu	Kulfal	700 350 117	Müsellem	
	Ortakçu	Alicanlu	Kuran	800	Müsellem	
		Kuyucak	Çullu Ahmet	400		
		Soylu	Karaca	117		
	Ortakçu	Alicanlu	Selcan	700	Müsellem	
		Sabunsuyu	Hüseyin	350 133		

	Ortakçu	Alicanlu	Gedik	700 350 117	Müsellem	
	Ortakçu	Alicanlu	Sündek	700 350 117	Mevkuf Müsellem	
	Ortakçu	Sabunsuyu ve	Bağioğlu Bey	700 350 117	Müsellem	
	Ortakçu	Sabunsuyu	Ali ve Kuyuluuzun	700 350 133	Müsellem	
	Ortakçu	Sabunsuyu	Yahşi	800 400 117	Müsellem	
	Ortakçu	Sabunsuyu	Eğrice ve Turcan ve Ali	600 300 150	Müsellem	
	Ortakçu	Sabunsuyu	Kumral	700 350 117	Müsellem	

	Ortakçu	Sabunsuyu	Aslıcan	700 350 117	Müsellem	
	Ortakçu	Keçilü	Küçük	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	Keçilü	Avradlu	100		
		Toplu	Tunaşah			
	Ortakçu	Keçilü	Koca	700 350 117		
	Ortakçu	Karakaya	Kebe Halil	700 350 117		
	Ortakçu	Kızıldere	Oyacı	700 350 117		
	Ortakçu	Kızıldere	Polatoğlu	500 250 173		
	Ortakçu	Kızıldere	Zekeriya	700		

				350 117		
	Ortakçu	Kızıldere	Boşoğlu	900 450 100		
	Ortakçu	Ömerili	Hızır	900 450 100		
	Ortakçu	Ömerili	Kalecik	800 400 133		
	Ortakçu	Ömerili	Emircan	900 450 150		
	Ortakçu	Kızıldere	İnebey ve Ali	800 400 133		
	Ortakçu	Kızıldere	Bostan	600 300 100		
	Ortakçu	Kızıldere	Mes'ud	700		

				350 117		
	Ortakçu	Ömerili	Cemal	700 350 117		
	Ortakçu	Yaycılar ve Eğrice	Barak Ali ve Sayılı	700 350 117		
	Ortakçu	Akdere	Yayan	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	Sinek	Kızılca Halil ve Hamza ve Aslıcan	700 350 117	Müsellem	
	Ortakçu	Sinek	Kösebedir	700	Müsellem	
		Kızılcaburun	Musa	350 117		
	Ortakçu	Kızılcaburun	Çavuş	800 400 133	Müsellem	

	Ortakçu	Hüsünlü	Türüd Ali	700 350 117	Müsellem	
	Ortakçu	Hüsünlü	Kara Yusuf	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	Toylukçu	Süleymançık Oğlu	850 425 115	Müsellem	
	Ortakçu	Beyada?	Bağır ve Sülemiş ve İshak	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	Beyada?	Bey	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	Beyada?	Yasluca ve Musa	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	Gideboy	Şad bin Tuman	800 400 133	Müsellem	

	Ortakçu	Süleymanlu ve Üryan ve Timurhan	Sabunsuyu	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	Karakeçilü	Koca	800 400 133	Müsellem	
	Ortakçu	ada	Orhan Yahşi	600 300 100		
	Ortakçu	Kızılcaburun	Türüd Hacı	900 450 100		
	Ortakçu	Keçilü	Hasan Oğlu	500 250 73	Mevkuf	
	Ortakçu	İshaklu	Arab	600 300 100	Mevkuf Piyade	
	Ortakçu	Sabunsuyu	Yaldız	700 350 117	Piyade	

	Ortakçu	Kızılcaburun ve Kışlalı	Timurhan	900 450 100	Piyade	
	Ortakçu	Akdere	Manastır	700 350 117	Piyade	
	Ortakçu	Dere	Hacı (sabıkan babası tasarruf edermiş.)	500 250 73	Mevkuf Piyade	
	Ortakçu	Kızıldere	Sündek	700 350 133	Piyade	
	Ortakçu	Bayatlı	Resul	700 350 117	Piyade	
	Ortakçu	Hüsünlü	Bey	700 350 117	Mevkuf Piyade	
	Ortakçu	Bilada maa Savcıoğlu Süleyman	İnebey ve Musa	900 450 100	Piyade	

	Ortakçu	Ömerili	Yusuf	800 400 133	Piyade	
	Ortakçu	Eğrice	Emircan	700 350 117	Mevkuf Piyade	
	Ortakçu	Sarıcaavar maa Ocak	Urumca	800 400 133	Piyade	
	Ortakçu	Saçaklu	İsmail	700 350 117	Piyade	
	Ortakçu	Sinek	Süleyman Oğlu Mesud	700 350 117	Mevkuf Piyade	
	Yenişehir	Sarunar ve Kariye-i Karabalık	Karacaoğlu Hızır	900 450 150	Piyade-i Ezbar?	
			Abdi Hoca			
	Yenişehir	Yalak	Davud ve Kara Yusuf	950 475	Müsellem	

				160		
	Yenişehir	Yalak	Oruçgazi	900 450 150	Müsellem	
	Yenişehir	Arpaz	Elvan	4500 750 250	Müsellem	
	Yenişehir	İmlak	İsmail	4500 750 250	Müsellem	
	Yenişehir	İmlak	Hacı Satı	4500 750 250	Müsellem	
	Yenişehir	İmlak	Köse Öküz ve Şuca	4500 750 250	Müsellem	
						28.000 10.000

Zeamet-i mezbure münderiç ve bihasıl olmağla nısfı firunihade olup kulli tashih ola diyü varid olan emri şerif mucibince tashih olundu. Fi 28 safer sene 1033/M 21 Aralık 1623.

Onbin akçelik üzere firunihade olmuştur.

Zeamet-i benam-ı Hamza Paşa el vaki ber vech-i tekaüdzade.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	İnegöl	İnegöl	Kancık Kara ve Gilelek ve Kanalus	2000	Müsellem	
	İnegöl	İnegöl	Küçük Döğer nam-ı diğer Furunlu ve Hasan Oğlu ... Dokuz Yusuf	3000	Müsellem	
	İnegöl	İnegöl	İlyas	2000	Müsellem	
	İnegöl	Bergos	On hissesi	1500	Müsellem	
		İnegöl	Polat Hissesi			
	İnegöl	Bergos	Menol	1500	Müsellem	
		İnegöl	Bayramlı			
	Yenişehir	Ak	Köpek Veled-i Hun ve	8000	Piyade	

			Değirmen ve Dercal? ve Nasuh ve Mehmed ve Salular ve Güncaklar ve Selmanlar ve Hamza Oğlu ve Mustafa ve Selimşahlar ve Balcılar ve Mıstıklar Tavlı İsmail ve Diğer			
						18.000 6.000

Sülüs olmuştur.

Zeamet-i benam-ı Mehmed Efendi reis'ül küttab sabıkan

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Bayındır	Dağbey	Hacı Oğlu Yahşi	3000 1000	Piyade	
	Bayındır	Dağbey	Savcıoğlu Mehmed	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Dağbey	Yahşioğlu Mehmed	2500 733	Piyade	

	Bayındır	Dağbey	Turgut	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Dağbey	Oğulbey	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Dağbey	Sucu	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Menak	İnebey	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Büyükmanda	Ahmed	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Dağbey	Rumeri	2300	Müsellem	
		Gölbeyi	İsmail veled-i Yahşi	766		
	Tire	Çalık	Hızır	2000 666		
	Tire	Yavaşlu	Mehmed ve Musa Oğlu Hamza ve Oğulbeyi Oğlu Mehmed ve Oğlan ve İdris Oğlu Hızır	5000 1666		
	Tire	Boğdanlu	Hızıroğlu Mehmed	4500 500		
	Tire	Derbend	Kemal Yahşi Oğlu	4500		

			Tunabey	500		
	Bayındır	Buruncuk	Yasluca ve Oruçgazi	2000 666		
						31.300 10.760

Emr-i şerif tashih yazıları indirilmiş.

Zeamet-i benam-ı Mirce Efendi emin-i defter-i sabık.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Hayıt	Aziz Mehmet	2000	Piyade	
	Tire	Amedlü	Bıyıklı Hacı	2000	Piyade	
	Tire	Hayıt	Kocayakub	2000	Piyade	
	Tire	Hayıt	Diğer Kocayakub	1500	Piyade	
	Tire	Hayıt	Öksüz Halil	1500	Piyade	
	Tire	Dürek	Yakub	1500	Piyade	
	Tire	Dürek	Yusuf	1500	Piyade	
	Tire	Dürek	Kara Ali	1500	Piyade	
	Tire	Dürek	Balaban İsa	1500	Piyade	
	Tire	Dürek	Beylü	1500	Piyade	

	Tire	Helalu	Savcı	1500	Piyade	
	Tire	Falaka	İnegazi	1500	Piyade	
						20.000
						6.700

Sülüs olmuştur.

Hisse-i Ahmed Ağa ser nevbavin degah-ı ali ber vech-i arpaluk.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Köşk	Sasalu	Yakub ve Kutlubey	2500 1250	Piyade	
	Köşk	Sasalu	İbrahim ve Yusuf	2500 1250	Piyade	
	Köşk	Kucak	Gölbeyi Oğlu Türüt ve Turbeyi ve Kucak	2500 1250	Piyade	
	Sultanhisarı	Davilye	Veled Eymür ve Karaoğlu	2500 1250	Müsellem	
	Sultanhisarı	Davilye	Yarıcıoğlu Ahmed ve İlyas	3000	Piyade	

			Oğlu Mustafa ve Halil Oğlu Süleyman	1500		
	Sultanhisarı	Davilye	Ömer Oğlu Yakub Oğlu Halil	4000 500	Mir-i Piyade	
	Sultanhisarı	Horuslu	İnebey	1500 750		
						15.000 7.500 5000

Kılıç 2006.

Tımar-ı mezbur müşevvech ve bihasıl olmağla nsıf-ı firunihade olup mahalli tashih olmağ için emr-i şerif varid olmağın tashih ve işareti olundu. Tahriren fi gurre-i zilhicce sene 1036/ M Ağustos-Eylül 1627.

Ziyade ve hasıl olmağla sülüs yazısıyla firunihade olmak için bu hakire hitaben hükm-ü şerif varid olmağın tashih olundu. Tahriren evail-i muharremin haram sene ahadi ve erbain ve elf sene 1041/ M Ağustos 1633.

Harir'ül hakir

Et tevki-i Mustafa

An zeamet-i benam-ı Yahya Efendi reis'ül küttab-ı sabıkan.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Bayındır	Mürvetlü	Tomrakca	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Mürvetlü	Tunacan	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Karakupçulu	Elvad	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Karakupçulu	Can	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Menas?	Oğuzoğlu	2000 666	Piyade	
	Bayındır	Bulkaz	Davud ve Hüseyin veled-i Koca Umur	2000 666		
	Bayındır	Menderes	Gök Yahşi	1500 500	Piyade	
						14.000 4777
Der liva-i sığla	İzmir	Kesri	Ali	1000		
	İzmir	Kesri	Süle İlyas	1000		

	İzmir	Kesri	İlyas Oğlu Turhan	1000		
	İzmir	Çamlı	Halil veled-i Kısılmış?	1000		
	İzmir	Çamlı	Milasoglu Mustafa	1000		
						5000 Cem'a yekün 19.000

Varid olan emr-i şerif mucebince bu mahalden ihraç olunup sığla sancağına kayd olunmuştur. Fi evail-i muharrem sene 1041/ M Ağustos 1631

Zıkr olunan çiftlikler şayet muhassıl olup hini takirde ziyade yazılmamağla sülüs olmak üzere firunihade olup defter-i icmal tashih olmak için hitaben hüküm-ü şerif varid olmağın emsalen sülüs olmak üzere sülüs defter olundu. 12 cemaziyel evvel sene 1032/M 14 Mart 1623.

An zeamet-i benam-ı katip Hamza katiban-ı divan-ı humayun-u tezkire.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Bayındır	Kara Halil	Halil	2500 834	Piyade	
	Bayındır	Kara Halil	Osman	2500	Müsellem	

				834		
	Bayındır	Odunağaç	Sağal Oğlu Kayıt Bey	2000 677	Piyade	
	Bayındır	Yakacık	Hacı Tur Bey	2000 677	Piyade	
	Bayındır	Gölbeyi	Gazi	2000 677	Piyade	
	Bayındır	Bulgaz	Aziz	2000	Piyade	
		Sıldık	Ödel Oğlu Mehmed	677		
	Bayındır	Bulgaz	İlyasoğlu Mustafa	2000 677	Mevkuf Piyade	
	Bayındır	Demürcüyakası	Seroğlu Durgut	2000 677	Piyade	
	Tire	Yahşiler	Avcı Alican	4000 333	Piyade	
	Tire	Yahşiler	Eşenoğlu Mehmed	4000 333		
						18000 6000

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-1 Katib Ahmet veled-i Reis Hasan Bey katiban-1 divan-1 hümayun ve tezkire.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Mande	Dundar	2000	Piyade	
	Tire	Mande	Mehmed oğlu Ali	2000	Piyade	
	Tire	Gelevenlü	Hamza Oğlu Mehmed	2000	Piyade	
	Tire	Gelevenlü	Yusuf	2000	Piyade	
	Tire	Boynuyoğun	Bayranlı	2000	Piyade	
	Tire	Boynuyoğun	Hacı Hızır	2000	Piyade	
	Tire	Avmıla	Hamza oğlu Ali	2000	Piyade	
						14000 4700

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-1 Katip Mehmed veledi Şah Mehmed Efendi

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Keles	Saatli	Dolhan (Dolcan?) ve Kulağuz ve Mehmed ve	3500 1166		

			Edirne?			
	Keles	Saatli	Tahtacı Mehmed ve Hamza ve Yahya oğlu Yahya	3500 1166		
	Keles	Saatli	Karacahacı İsmail ve Savcı ve Rahip veledi Vuzur Orhan	3500 1166		
	Keles	Saatli	Şeyh Mustafa ve Resul ve Emir ve doğan	3500 1166		
	Keles	Saatli	Aydoğmuş ve Halil ve Yahya ve Monlaoğlu	3000 1000		
	Keles	Saatli	Ali ve Çakıroğlu İbrahim ve Hallaçoğlu Yahya	3000 1000		
						20000 6668

Zikr olunan mensuh tımar bihasıl ve harab olduğun vilayet kadıları gasbedip mevzu asitane-i saadet emr-i şerif verilip yazıları ziyade olmağla mensuh tımarın kadime-i yazısı üzerine sülüs üzere tashihi deyü hükm-ü şerif mucibince tashih olundu. Fi gurre-i safer sene1021/ M Nisan 1612.

An zemaet-i benam-ı Mehmed Rum

Bu tımar geliri sülüs oranında 7000 akçeye düşürülmüş. Fi evail muhareem sene 1040/ M. Ağustos 1630.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Kuyucak	Kuyucak	Mazlum	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	İsmail oğlu Ahmed	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Tirke	1300 500		
	Kuyucak	Kuyucak	Hadi ve Karacahisar	1300 500		
	Kuyucak	Kuyucak	Musa ve İsa ve İnebey	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Hacı Aşık ve Mustafa	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Mamak	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Yakub ve Hacı Resul	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Aydoğmuş ve İsmail ve Dundar	1800 550		

	Kuyucak	Kuyucak	Hacı Mehmed ve arap İshak	323		
	Kuyucak	Kuyucak	Durmuş	250		
	Kuyucak	Kuyucak	Ahmed Şah ve Aygeldi ve Siyas?	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Yakub ve Derzi Alakalkan	600		
	Kuyucak	Kuyucak	Nebi ve Musa	350		
	Kuyucak	Kuyucak	Turbey	1900 650		
	Kuyucak	Kuyucak	Zekeriya	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Kocadede	1800 550		
	Kuyucak	Kuyucak	Süleyman	1300 400		
	Kuyucak	Kuyucak	Yahya	350		
	Kuyucak	Kuyucak	Doğan ve Savcı	1300 500		
	Kuyucak	Kuyucak	Eşref ve Turcu İlyas ve Yahyaoğlu Mehmed			
	Kuyucak	Kuyucak	Tokuş Hamza			

						21000
						7000

7000 akçelik üzere firunihade olmuştur. Balada verilen şerh üzere tımar olup 7000 akçelik üzere olan tashih olunmuştur. Fi tarih'ül mezbur.

An zeameti benam-ı Hüseyin bin Abdullah ba-ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Yenişehir	Çandar	İshak ve Yahya ve Musa ve Budak ve Emür ve Hamza ve Temürcü	5000 1667	Piyade	
	Yenişehir	Aksın	Menteşe ve Mehmed ve Musa	2000 666	Piyade	
	Yenişehir	Yukarı Kaşıkçı ve Aşağı Kaşıkçı	Sabuncu ve Sakı	2000 666	Piyade	
	Yenişehir	Davutlu ve Mustafalu	Risal? ve Halil	2000 666	Piyade	

	Yenişehir	Vakıf ve Kızılcabörklü	Hacı ve Tekebey	2000 666	Piyade	
	Yenişehir	Karahisar	Yazıbey ve Çavuş	2000 666	Müsellem	
	Yenişehir	Kızılcabörklü	Abdülmelik ve Mehmed ve İsrail ve Karsak ve aydın ve suhte Fakih	3000 833	Müsellem	
	Kestel	Dalıca	Hasanbey ve emür ve Katib	3000 1000		
	Kestel	Bereketlü ve Molla Halil	Hızır ve	2000 666	Müsellem	
	Kestel	Dirgeme ve Kara der Karaağaç	Süleyman Fakih ve Kara İlay	4500 500	Müsellem	
	Kestel	İsabeylü ve Dalıca	Halil ve Hisarbeyi	4500 500	Müsellem	
	Kestel	Sultanhisarı	Uzungiriş	4500 500	Müsellem	
	Kestel	Dirgeme ve İsabeylü	Hacıkaya ve İsmail ve Yahşi ve İlica	4500 500	Müsellem	

	Kuyucak		Selendir ve Ahmed ve Çobanoğlu ve Aramar ve Doma	2500 833	Müsellem	
	Yenişehir	Kayı	Hasanoğlu İdris	500 168	Müsellem	
	Yenişehir	Yamalak ve Uzgur	Gökçeyusuf ve Yahşihan	4500 500	Müsellem	
	Köşk	Kalburcu	Halil	4000 333	Piyade	
						36000 12000

Sülüs anı firunihade olup tamamen zeamet olmak üzere 36000 akçeden 12000 olmak üzere kendi kalemin ile tashih ve tebdil eylesün deyü emr-i şerif varid olmak ile tashihden defterlü olundu. 11 cemaziülevvel sene 1010/ M 7 Kasım 1601.

An zeameti Katib İbrahim müteferrika-i degah-ı ali

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Birgi	Süleyman ve Kızılali ve	Emir ve Uzun Ali ve Beylihan ve Hızır	2500		

		Gerçeklü	Yakub			
	Birgi	Siek ve Yenice ve Evcin	İnebey ve Umuroğlu ve Azizoğlu doğan ve Hizarbeyi	2500		
	Birgi	Süle ve Gündek ve Kızıl ve Toyranlı	Ali ve Süleyman ve Mehmed ve Sefahacı ve Torbalı ve Kulfal	2000		
	Birgi	Gürce	Kara avcı ve Yiğitoğlu İlyas ve Dönmeoğlu Şahin ve İbrahim	2000	Piyade	
	Birgi	Karadoğan ve Mirge ve Ödemiş	Derzi Mehmed oğlu İlyas ve Sündek ve Süleyman ve Satılmış	2000	Piyade	
	Birgi	Darı ve Torbalı	Emir oğlu İbrahim ve Torbalı ve Temürcan	1000	Müsellem	
	Birgi	Gömü?	Çakıroğlu Ve Mustafa oğlu Avcı ve Karaca Yahşi ve Umur ve Kavşut'ul Müselleme	2000		

	Birgi	Sirkeli	Hacı Mehmed ve Deli Hacı ve Derzi Mehmed ve İshak ve Mehmed ve Kuzucukoğlu Durgut	2500		
	Birgi	Kırsallu ve Karapınar	Sündek ve Keçekülah	1000		
	Birgi	Kulfallar ve Bademiye	Köse ahmed ve Savcı Hacı	1000	Müsellem	
	Birgi	Sungurlu ve Aktaş	Doluoğlu Davud ve Kulağuz	1000		
	Birgi	Sındıra?	Kışlak Resul	500		
						2000 766

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı ba ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
-----------------------	------	------------	-------------	-------	---------------	-------

	Birgi	Göme?	Bayram Bey ve Hızır Bali ve Bayramlı ve Kara Yakub ve Süleyman ve İdris	3000 1500	Müsellem	
	Birgi	Kuruca Girne Çatlu	Yazıbey ve Şeyh İsa ve Ali Hoca	2000 1000	Müsellem	
	Birgi	Berivanlu	Ahi Mehmed ve İnegazi Koyungediği	4000 500	Müsellem	
	Birgi	Kızıl ve Dat Beği	İmlak ve Karataun Umurlar	2000 1000	Müsellem	
	Birgi	Dat Beği	Sacceddin ve Yahşioğlu Hüseyin	2000 1000	Piyade	
	Birgi		Türkmen ve Orhan	4000 500		
	Birgi	Dat Beği Bademiye	Hacı Musa ve Kürekli ve Kızılca Ali ve Yermük Ser İbrahim	4000 500	Müsellem	
	Keles	Çakaltepesi	Dolsan ve Umuroğlu Hızır	4500 750		
	Keles	Sabunderesi	Gedik Hızır ve Osman ve Bedir	1400 700	Müsellem	

	Keles	Değirmen'ül Müsellem ve Karapınar	Sakacı Musa veled-i Sadi ve Temür	1500 750	Piyade	
	Keles	Sakalar	Yakub ve küçük	1000 500		
	Sard	Kızılca ve Boz ve Balat	Kızıl Ali oğlu Mehmed ve İlyas ve Turası	2000 1000	Piyade	
	Sard	Bulkaz	Alagözoğlu Ali ve Acaroğlu Seyid ve Gökçe Osman Kulfaloğlu ve İsmailoğlu Turud ve diğer Turud ve Musa Fakih	2000 1000		
	Sard	Uzgur ve Ahmedlu	İnebey ve Yusuf	1000 500		
	Sard	Bucak (Bıçak?)	Mehmed oğlu Mesud ve Bayram Bey	1000 500		
	Birgi	Gediklü ve Tirci	Murad	1000 500	Müsellem	
	Birgi	Gediklü	Kara Yahya ve Sevdı ve Umur	1000 500	Müsellem	

						26000
						13000

Sülüs olmuştur.

Zeamet-i mezbure bi hasıl olmağla nısf yazısı firunihade olmak için emr-i şerif varid olmağla nısf yazısı firunihade olmuştur.ber mucebi emr-i şerif evahir-i rebiülevvel 1031/ M Ocak 1922.

An zeamet-i benam-ı Kalender Çavuş an çavuşan-ı dergah-ı ali

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Elmalı ve Sündek ve Çavuşlu	Kara Mustafa ve Kurucaoda ve Köse İlyas	2000		
	Tire	Elmalı	Sarı Mustafa	3600 1200	Müsellem	
	Tire	Elmalı	Yahşi	3600 1200	Müsellem	
	Tire	Alakilise	Ali Fakih ve Ezanderesi	3000 1500	Müsellem	

	Tire	Sarıcanlu ve Küplü	Küplü ve Danişmend	3000 1500	Müsellem	
	Tire	Sarucanlu	İdris ve Ali Mustafa	3500 1250	Müsellem	
	Tire	Çamluca	İnegazi	2000 1000	Piyade	
	Tire	Çamlu	Orhanoğlu Kulfal	2000 1000	Piyade	
	Tire	Çalışlu	Güloğlu	3000 1500	Müsellem	
	Tire	Küçük Kedfiye	Emir oğlu Yakub	2500	Müsellem	
						30000 15000 10000

Zıkr olunan çiftlikler gayet bihasıl olmağın nısf-ı firunihade olmak için bu fakire hitaben emr-i şerif irad olup nısf olmak üzere tashih olunmuştur. Evail-i cemaziyelahir 1033/ M Mart 1624.

An zeamet-i benam-ı Hüseyin Çavuş an çavuşan-ı dergah-ı ali

Kayıtlı Olduğu	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
----------------	------	------------	-------------	-------	---------------	-------

Yer						
	Alaşehir	Tahtalu	Ömer İlyas	2000	Müsellem	
	Alaşehir	Tekelüyirmiş?	Koçak	2000	Müsellem	
	Alaşehir	Tekelüyirmiş?	Hamza ve Tunahan	2000	Müsellem	
	Alaşehir	İlyasbeylü	Hamza	2000	Piyade	
	Alaşehir	Kemallü	Mustafa	2000	Piyade	
	Alaşehir	Kemallü	Bahşayış	2000	Piyade	
	Alaşehir	Kabacalu	Hamza	2000	Piyade	
	Alaşehir	Kabacalu	Süleyman	2000	Piyade	
	Alaşehir	Kayatlu	Hüseyin	1000	Piyade Mevkuf	
	Alaşehir	Kabacalu	Hallaç Hüseyin	1000	Piyade Mevkuf	
	Alaşehir	Alicanlu	Hacı Musa	2000	Piyade	
						30000 7600

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katip Ahmed katiban-ı divan-ı hümayun

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Dündarlu	Küçük Burun	3000	Müsellem	

	Tire	Gürellü ve Kozluca	Selci ve Hacı Halil ve Beş Akça	2000	Müsellem	
	Tire	Uşakpınarı ve Koşak	Hacı Nami diğer Bulageldi	2000	Müsellem	
	Tire	Çalışlu	Umuroğlu Hamza	2000	Piyade	
	Tire	Çalışlu	Çömlekçi Kulfat	2000	Piyade	
	Tire	Kucan namı- diğer Kuşan	Turgut	2000	Piyade	
	Tire	Emircilü	Yağanoğlu Mustafa	2000	Piyade	
	Tire	Emircilü	Uğurlu	2000		
	Tire	Kocan	Oruç	2000	Piyade	
	Tire	Çalışlu	İslü Sarıca	2000		
	Tire	İlyasbeylü	Umuroğlu Hızır	2000		
	Tire	İlyasbeylü	Alioğlu Mehmed	2000		
						30000 8400

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katib Yunus, katiban-ı Divan-ı Humayun

Kayıtlı Olduğu	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
----------------	------	------------	-------------	-------	---------------	-------

Yer						
	İnegöl	Sinanlu ve Savculu	Hazarbey oğlu Musa ve Kök Ali	2000	Piyade-i bereketlü	
	İnegöl	Sinanlu	Kara Hasan	2000	Piyade-i mim	
	İnegöl	Yahşi Bey tımarı	İçoğlu İnebeyi	2000	Piyade-i mim	
	İnegöl	Karacakuyu	Memanoğlu Umur	2000	Piyade	
	Alaşehir	Dadoğlu	Hamza	2000		
						10000 3400

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katib-i Mehmed veledi defterdar Ahmed Efendi, müteferrika-i dergah-ı ali

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Köşk	Sükud	Mustafa oğlu İlyas	2000	Piyade	
	Köşk	Sükud	Turgut	2000	Piyade	
	Köşk	Sükud	Hızır Bali oğlu Osman	2000	Piyade	
	Köşk	Sükud	Hızır oğlu Durali	2000	Piyade	
	Köşk	Sükud	Çobanoğlu Yusuf	2000	Piyade	

	Köşk	Sükud	Elmasar ve Sündek oğlu	1500	Piyade	
	Köşk	Köseler	Yakub	500	Müsellem	
						13000 4000

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Dalgıç Ahmed Çavuş natırdan-ı ab.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Harta	İsmail	2000		
	Tire	Harta	Şahbey	2000		
	Tire	Karacahisar	Eşref	2000	Piyade-i Uşakpınarı	
	Tire	Karacahisar	Kaba Eşref	2000		
	Tire	Karacahisar	Mehmed	2000		
	Tire	Karacahisar	Bahrar? Oğlu İbrahim	2000		
	Tire	Karahisar	Davud	1500		

						13500
						4500

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı abdi Çavuş, çavuşan-ı dergah-ı ali ve Küçük Musa Bey el gazi

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Küçük Ketfiye	Asıl Bey	2000 1000		
	Tire	Küçük Ketfiye	İnek	2000 1000		
	Tire	Çavuşlu	İsmail	4000 500		
	Tire	Çakıldak	Bey Ömer	2000	Piyade	

				1000		
	Tire	Çakıldak	Urgaç İlyas	2000 1000	Müsellem	
	Tire	Çakıldak	Uzun Ömer	2000 1000	Piyade	
						11000 5500 3400

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Abdullah Çavuş çavuşan-ı dergah-ı ali ve Küçük Musa el gazi

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Karacalu	Orhan ve Emirhan	1500	Piyade	
	Tire	Karacalu	Kurucasu	1000	Müsellem	
	Tire	İlgılı ve Sülebeylü	Kuruş ve Davud ve Kulfal ve İne	1000	Piyade	
	Tire	Akçameşed	Canbey oğlu Turna ve Aruk ve Yahşi	1500		
	Tire	Salavatlu	Koçu ve Saruca Musa ve	1000		

			Ahmed			
	Tire	Karakoçlu ve Havlu ve İlgılı	Hisar Beyi ve Domaliç ve Koçak	1000	Müsellem	
	Tire	Uşakpınarı	Hacı Üveys	1000	Müsellem	
	Tire	Güllü	Köslü ve Ahmed	1000		
	Tire	Sinanlu ve Gürellü	Sayılı ve Sarıyakub	1000		
						10000 3400

Sülüs olmuştur.

Bi hasıl olmağla nisf yazısı firunihade olmağla emr-i şerif varid olmağın ber mecebi emr-i şerif tashih olmuştur. Tahriren evail-i cemaziyelevvel sene 1031/ M Mart 1622.

Benam-ı Katib Mehmed der katiban-ı divan-ı humayun

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Alaşehir	Mala Güdülü?	Zekeriya oğlu Hızır	2000	Piyade	
	Alaşehir	Çamlu	İshak	1500	Piyade	
	Alaşehir	Uzun	Sündel	1500	Piyade	
	Alaşehir	Tatgılı	Osman	1000	Müsellem	
	Alaşehir	Hasanönü	Keçilü Osman	500	Mevkuf	

	Alaşehir	Davutoğlu	Kızıl Ali	500	Mevkuf	
	Alaşehir	Orhanlu	Halil	500	Mevkuf	
	Alaşehir	Pirce	Kara Ömer	500	Mevkuf	
						8000 2700

Sülüs olmuştur.

Der livayı Biga

	Biga	Saruçam	Emircan Yeri ve Zekeriya Yayası hala Emir Ali çiftliği demekle maruftur.	4000 500	Müsellem	
	Biga	Hoyanlu	Kara İlyas Yeri hala Köse İbrahim demekle maruftur.	4000 500		
	Biga	Kullar	Okçu yeri nam-ı diğer Azadlu hala Turaşah ve Kaya çiftliği demekle maruftur.	4000 500		

	Biga	Hoyanlu	Çakal Veli	750 500		
	Biga	Kul Hamza	Azatlu Emin yeri nam-ı diğer Azatlu hala Bekürlü oğlu çiftliği dimekle maruftur.	4000 500		
	Biga	Bekirlü	Salih yeri hala Derzi Ahmed çiftliği dimekle maruftur.	4000 500		
	Biga		Karaburçak İbrahim yeri diyü maruftur haliya mir Ahmed çiftliği dimekle maruftur ve Lat Hasan yeri haliya mezergah Bali çiftliği dimekle maruftur	4000 500		
	Lapseki	Lapseki	Tatluca Halil yeri hala Karaca ve Say çiftliği dimekle maruftur.	4000 500		
	Lapseki	Lapseki	Turcan yeri hala Karaca ve Say çiftliği dimekle maruftur	4000 500		

			Hızır çiftliği haliya Yazpazar çiftliği dimekle maruftur.			
						6000 3333

Nısf-ı firunihade olmak üzere emr-i şerif irad eylemek ile firunihade olmuştur. Tahriren evail-i muharrem 1031/ M Kasım 1621.

An zeamet-i Katib Abdulvahab an katıban-ı divan-ı humayun

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Gurgur	Kılağuz ve Yusuf ve Abdi	1500		
	Tire	Gurgur	Dündarlı oğlu İnebey ve Süleyman oğlu Sorubey	1300		
	Tire	Gurgur	Musa Oruç Can ve Balaban Can Beyi	1000		

	Tire	Gurgur	Esek umur oğlu Bucaş ve Muhammedi	1500		
	Tire	Mircad?	Sarucan	500	Mevkuf	
	Tire	Kavillü	Karabahadır	1000		
	Tire	Akçakoyunlu	Ahmed	500	Mevkuf	
	Tire	Karuluca	Turgut	700	Piyade	
						8000 2700

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katib-i Mustafa, katiban-ı divan-ı humayun.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Eskihisar	Hüseyin oğlu Mustafa	700	Piyade	
	Tire	Eskihisar	İsa oğlu Osman	1000	Mevkuf Piyade	
	Tire	Eskihisar	Resul	2500	Piyade	
	Tire	Eskihisar	Osman oğlu Yahya	2500		

	Tire	Eğridere	Emir	2000		
						10000 3400

Zeamet-i benam-ı Teberdar Ömer ba ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Alaşehir	Akkeçilü ve Turhanlu	Deli Ahmed ve Bağiroğlu	3500		
	Alaşehir	Akkeçilü	Güllüoğlu Hamza	3500		
	Alaşehir	Suyrak	Hamza	1500		
	Alaşehir	Ahmetbeylü	İshak oğlu Ali İlyas ve Tunabey	1500		
	Alaşehir	Dadağlı	Sündek	1000	Mevkuf	
	Alaşehir	Bahadırlu	Oruçhan ve Hasan	1000		
	Alaşehir	Saylu	Umur	500	Mevkuf	
	Alaşehir	Gümlü	Emrihan oğlu Tuna Bey			
						13000 4500

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katib Mehmed bin Yusuf der katiban-ı defter-i hakani Ömer teberdan'ül gazi.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Birgi	Pervanelü ve Gireklü	Oruç Gazi ve Delü Bayram ve Mehmed	1500	Müsellem	
	Birgi	Pervanelü ve Gireklü	Satılmış ve Mehmed	2000	Müsellem	
	Birgi	Gireklü	Mustafa ve İbrahim	2000		
	Birgi	Eğerlüce	Fani	1000	Piyade	
	Birgi	Gireklü	Menteşe ve Üveys	500	Müsellem	
						7000 2400

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Mustafa Çavuş an çavuşan-ı dergah-ı ali

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Ortasiye	Sülebeyi	Davud	2000	Piyade	

	Ortasiye	Atayurt	Köse Halil	2000	Piyade	
	Ortasiye	Atayurt	Kılağuz	2000	Piyade	
	Ortasiye	Atayurt	Hisarbeyi oğlu Musa ve Kara Musa	2000	Piyade	
	Arpaz	Tirse	Aydın ve Bayram Beyi	2000		
	Arpaz	Köse	Hasan	1000		
						10000 3200

Sülüs olmuştur.

Zeamet-i mezbur bi hasıl olmağla nisf yazısı firunihade olmak için emr-i şerif varid olmağla nısf yazısı firunihade olmuştur. Tahriren evahir-i rebiülevvel sene 1031/ M Ocak-Şubat 1922.

An zeamet-i benam-ı İlyas Çavuş

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Aliçlu ve Girizlü ve Zekeriya	Ahmed ve Çullu ve Turgut ve Kemal	2000 1000	Müsellem	

	Tire	Bayramgazili ve Girellü	Hacı ve Şeyh Ali ve Daru Hızır	4500 750	Müsellem	
	Tire	Girellü	Bayram oğlu Ali ve Bali ve Mustafa ve Uzgur	4500 750	Piyade	
	Tire	Pancar ve Çullu	Hızır ve Zekeriya ve Adil ve Hoccoğlu Turnalı ve Menderlü Ömer ve İshak	2000 1000	Müsellem	
	Tire	Bayramgazi	Ali ve Oruç Gazi oğlu Turali ve Mehmed	4500 750	Müsellem	
	Tire	Çullu ve Buğdaylu ve Kılıç	İshak ve Hızır veled-i Buğdaylu	4000 500	Müsellem	
	Tire	Ceyd	Hacı İlyas	4000 500		
						12000 6000 3000

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katib Ömer katiban-ı divan-ı humayun

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Birgi	Hoca	Nusret	2000		
	Birgi	Karakoyunlu	Torbalı	2000		
	Birgi	Eksernos	İdris	1000		
						5000 1700

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katib Mehmed katiban-ı divan-ı humayun

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Birgi	Kuruca	Menteşe	2000		
	Birgi	Ayasofya	Tarcan	1500		
	Birgi	Ayasofya	Çeşmeci Hasan	1500		

						5000
						1700

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Mehmed Çavuş veledi Katib Kadri, çavuşan-ı dergah-ı ali.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Keles	Karaburgaz	Mustafa	1500	Piyade	
	Keles	Karaburgaz	Mehmed	1000	Müsellem	
	Keles	Karabozca	Türüd	1000		
	Keles	Tabur?	Ahmed	1000	Piyade	
	Birgi	Eksernos	Evliya oğlu Aslıhan	1000	Piyade	
	Birgi	Birgideresi	İlbeyi ve Küçükbahçe	500	Müsellem	
						6000 200

Sülüs olmuştur.

An tımar-ı Yusuf Abdullah

Gayet bi hasıl olup sefere iktidarı olmamağın an zeamet olmak üzere sülûsan-ı firunihade olunup sülûs dört bin akçelik olmak için varid olan hükmü şerif muccebince tashih ve firunihade olundu. Fi evahili şaban sene 1026/ M Ağustos-Eylül 1617.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Ortasiye	Dokundura	Mehmed ve Köslü ve Sündek ve Hacı ve Umur oğlu Durmuş ve İlyas ve Kara Bülent	667		
	Ortasiye	Çalışlu	Hızır ve Yusufça oğlu İlyas ve İnebey	4200 400		
	Ortasiye	Hasatlu ve Mezitli	İbrahim ve Hızır ve Mustafa oğlu Süleyman ve Ali ve Kurtoğlu Mehmed	1500 500		
	Ortasiye	Çulluyan ve Sineklü	Mustafa ve Oruç Bey ve Musa ve Kılağuz ve Umur ve Bayramgazili	2000 666	Piyade	
	Ortasiye	Kalubeylü İlyasbüklü	Kabakçı Mustafa ve Durak ve Hoca Ali	4000 334	Piyade	
	Ortasiye	Ada ve Tahrirlü	Kara Hamza ve İbrahim ve Nebi ve İneayısı	4000 434	Müsellem	

	Ortasiye	Alicanoğlu	İnekoğlu ve İsa	4000 333		
	Arpaz	Tekelü	Umuroğlu İskender ve Ahi Eymür	4000 333	Piyade	
	Arpaz	İvazlu	Çakır	4000 334	Piyade	
	Arpaz	İvazlu ve Arpaz	Tunabeyi ve Arpaz	4000 330	Müsellem	
	Kestel	Karaağaç ve Dallica	Dundar	4000 330	Müsellem	
	Kestel	Dallica	Umurcan ve Ahmed Gazi	4000 330	Piyade	
						4000

Tımar-1 Huseyin bin Mehmed ba-ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Alaşehir	Alaca At	Telkari	1500		
	Alaşehir	Virancık	İlyas ve Tirkemiş	1500		
	Alaşehir	Karataş	Gündek ve İsa	1500		

	Alaşehir	Çamlıca	Elvan	1500		
	Alaşehir	Kamalu	Yusuf	1500		
	Alaşehir	Kayaçlı	Köse Hamza oğlu Savcı	1000		
	Alaşehir	Orunlu	Mazhar oğlu Musa	400	Mevkuf	
	Alaşehir	Say	Türkemiş	300	Mevkuf	
	Alaşehir	Türkanlı	Küçük Ahmed	300	Mevkuf	
	Alaşehir	Hamidoğlu	İsa	500	Mevkuf	
	Alaşehir	Sayral	Umur oğlu Sündek	500		
						10000
						3400

Sülüs olmuştur.

Tımar-ı Mehmed Çavuş çavuşan-ı dergah-ı ali

Zeamet-i mezbur bi hasıl olmağla nısf yazısı firunihade olmak için emr-i şerif varid olmağla nısf yazısı tahriren fi evahir-i rebiülevvel sene1031/
M Ocak-Şubat 1622.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Birgi	Pırnazlı ve	Kara Yahşi ve Bahadır ve	3000	Müsellem	

		Kürekli	Süleyman	1500		
		Pırnazlı	Samaklı	2000 1000	Piyade	
		Uzundere	Ulahisaroğlu Musa	2500 1250	Piyade	
		Uzundere	Yusuf	2500 1250	Piyade	
		Kayalu	Umur	2000 1000		
						12000 6000 4010

Hisse-i diğer kılıçtır 3500 2000 hisse-i müteferrika Mehmed tımarıdır. 3500 2010

Tımar-ı Mehmed bin Abdullah ba-ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Bozdoğan	Kürün	Kayaoğlu veİsa oğlu Otamış	2000	Piyade	
	Bozdoğan	Kulağuzlu	Taşlıcaoğlu Hızır ve	2000		

			İdrisoğlu Hamza ve İneyazı oğlu İdris			
	Bozdoğan	Yaycılar	İneyazı	1000	Piyade	
	Arpaz	Karaca Kilise	Mehmed oğlu Halil	2000	Piyade	
	Arpaz	Asma	Niyazi ve Süleyman	2000		
	Kestel	Dallıca	Temürcüoğlu	1000		
						10000 3400

Sülüs olmuştur.

Tımar-ı İdris-i Karakilise ba-ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Keles	Kazlu ve Çavuşovası ve	Turcan ve Mustafa ve	1500	Piyade	

		Çavuşlu				
	Keles	Akkeçilü ve Kalkan	Mehmed ve Koçu	1000	Müsellem	
	Keles	Akkeçilü	Deli Mehmed	500	Piyade	
	Keles	Çavuşlu ve Gediklü	Oruçgazi ve Yakalı İdris	1000	Müsellem	
	Keles	Dere	Sündel ve Selman ve Aslıcan	1500	Piyade	
	Keles	Arslanlu	İsmail ve Süleyman	1500	Piyade	
	Birgi	Karakoyunlu	Emirdoğan ve Divane emir	1000	Müsellem	
						8000 3700

Sülüs olmuştur.

Zeamet-i mezbure bi hasıl olmağla nısf yazısı firunihade olmak için emr-i şerif varid olmakla nısf yazısı firunihade olmuştur. Ber mucebi emr-i şerif rebülevvel 1031/ M Ocak 1622.

Tımar-ı Hüseyin bin Mehmed ba ulufe.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
--------------------	------	------------	-------------	-------	---------------	-------

	Tire	Hacıoğlu	Ahi Hamza ve Sarı Yakub ve Nasuh	4200 600	Piyade	
	Tire	Çakıldak ve Sarhanlu	Bin Gazi ve Elvan	4000 500	Müsellem	
	Bayındır	Dağbeyi	Ahmed veledi Sarıca Hamza	4000 500	Müsellem	
	Tire	Kızılca ve Uşakpınarı ve Girit	Kara Mustafa ve Anılbeyan ve Ahmed ve	4000 500	Müsellem	
	Tire	Buruncuk ve Boz	İshak ve Bahdik	4000 500	Piyade	
	Tire	Çamlıca ve Kızılca	Hacı ve Saruca ve Meyallu ve Sulu Voyvoda	800 400	Müsellem	
	Tire	Çakıldak	İnebeyoğlu	500 250	Piyade	
	Tire	Kızılca	Nusretoğlu Aziz ve Bababali	500 250	Piyade	
	Birgi	Kazanlı ve Karakoyunlu	Satılmışoğlu Ali Bey ve Yahşi	4000 500	Piyade	
						8000 4000

						2755
--	--	--	--	--	--	------

Sülüs olmuştur.

An tımar-1 bin Abdullah

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Kestel	Yusuflu	Bekir oğlu Satılmış	1500		
	Kestel	Yusuflu	İsmail	1500		
		Göksekili	Hacı Bey ve Bereket ve Yandaş Mehmed	2000		
		Pınar	Soğan Süde oğlu	500		
		Hamzalı	Savcı	500		
						6000 2000

Sülüs olmuştur.

İşbu çiftlikler reayası perakende olmakla bu mahalde çalınıp defter-i cedide kayd olunmuştur.

An tımar-1 Mehmed

İşbu tımar-ı mezbur Mehmed'e tevcih edip mirmiran yanında olan defter-i icmale kayd edip asitanede olan icmale kayd olunması için hala kayd oluna diyi hükm-ü şerif varid olmak ile emr-i ali kayd olundu. Fi cemaziyelevvel sene 1036/ M Ocak 1627.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
		Yenice ve İshak ve Ödemiş ve Kuyud ve Kalı ve Tekfur ve Karacakoyunlu ve Mezid ve Torbalı	Bila oğlu Ali ve Mahmud ve Dünder Yeniceköy nam-ı diğer Beyçukur ve Karaali ve İbrahim ve Turali ve Kasımve Çardak ve Köse Ahmed oğlu Mustafa ve Satılmış ve oğlu Hamza	1200		
		Rumbeylü ve Kızılca	İsmail ve Emir oğlu Hızır	1000		
		Günakı ve Kızılca ve Yaylacık Danişmendlü ve Bulduk ve Temür ve Dünder ve Tireovası ve Temür ve Kulfal	Bayındır oğlu Baki ve Mehmed ve Bingazi oğlu Karaca ve Ahmed oğlu Mehmed Turbeyi nam-ı diğer Tirgeç Yusuf ve Beylü ve Ali Halil ve Bayrambey Torbalı Sarı Halil ve Silvanlu ve Yahşilü ve Kızılca oğlu Ali	500		

			ve Köpek oğlu Dünder ve Pervanelü Mehmed ve Sasalu			
		Çomaklu ve Kılağuz ve Sultanhisarı ve Eksernos ve Nur ve Sabunderesi	Ali oğlu Hamza ve İmrahorlu ve Lala oğlu İbrahim Selametlü ve Sündek ve Satılmış oğlu Musa ve İnebey ve Oruçbey ve Kapoğlu ve Musa ve Süleyman ve Yahşi ve Emircan ve Kemallü ve Hisarcık	500		
		Hereke ve Çandar ve Kozlak ve Sekiköy ve Kurucakoru ve Soma ve Karacaviran ve Döğrek ve İslamsülü ve	Orhan ve Demirci ve İdris oğlu Yakub ve Ali oğlu Kılağuz ve Mustafa Hocaali ve Doğan Hızır Fakih Musa ve Mehmed ve Kayas Hasan oğlu Hazarlı ve Bayram ve Ömer Yahşi Kozliran ve Sulucaoğlu ve Mehmed	500		

		Döğrek ve Karacakaya ve Eymir				
		Çayırköy ve Aksazköy ve Kemaller	Ellici Osman ve Kuşlu Sinanoğlu Mehmed ve avcı ve Mesud oğlu Hamza Süleyman oğlu Mehmed ve Karapolat ve Yahşi ve Gedikoğlu Tunacan	700		
		Urguz ve Avcılı ve Kabataş ve Köse ve Kuru ve ayaküste ve Karacaviran ve Dereköy ve Kızıldere ve Akçasaz ve Balçıkhisarı	Emir Ali Çulluyan ve İdris ve Ahmed ve Doluca ve Hasan ve Kulfal ve Mustafa ve Hacı ve Dolucan ve Yusuf oğlu Mustafa ve Çulluyan ve Ramazan ve Mıstık	700		
		Uşakpınarı ve Bozalan ve İncircik ve	Umurca ve Eşenoğlu ve Alicancı ve Yahşi oğlu Yusuf ve Yusuf oğlu Sula	400		

		Horunlu ve Ketfiye ve Germiyancık ve Eğridere ve Karaarslanlu ve Eyüceli ve Gençlü ve Kırılı ve Saçlık? ve Temircilü	ve Satılmışoğlu ve Dinar ve Derzi Mehmed ve ve Musa oğlu İnebey ve Yusuf ve Hamza ve Mande ve Resimoğlu ve Umur ve Osman			
		Balcılı ve Susandağı ve Kusatlı ve Küçük Yusufu ve Şerefuddin ve Büklü ve Bayrambeylü ve Bulgaz ve Gök ve Ahmedbeylü ve Bulgaz	Karahmed ve Yörükğolu Şeyh Seyyid ve Musa oğlu Mustafa ve Ubaceddin oğlu Aydın ve Kul İbrahim ve Beylerce ve İnehoca ve Türüt ve Kara... oğlu Seydi ve Yahşi ve sındır	400		
		Tunacanlu ve İmlak ve Cami	Sakacı Ordası ve Sarı Yazursuyu ve Mustafa ve	800		

		ve Guyuş ve Arpaz ve Salır ve Kalıbeylü ve Abasürüyen ve Sukut ve	Uzunali ve Alkı ve Kavak Hasan ve Kayakocaoğlu Kulağuz ve Yayabaşı nam-ı diğer Doğancı İlyas ve Kasaplu ve Yunus Yedi Süleyman karındaşı Hamza ve Eymür			
		Beyler ve Pirmilye ve Bozğınar ve Gaziköy ve Sergir ve Boyunlualan	Kirişçi oğlu Rumeri ve Kılıçdere ve Süleyman oğlu Musa ve Abduoğlu Nasuh ve Saruhan ve Mustafa oğlu İbrahim ve Sünder ve Alim ve Mehmed ve Mehmed	800		
		Suğhisar ve Pircan ve Akçaşehir ve Boykoca ve Sergir ve Kemer ve Asili ve Sinanlu ve	Oruçgazi ve Hocabali oğlu Mehmed ve Demircioğlu İbrahim ve Ahmedoğlu Samed ve Şeref ve Eşref ve Resul ve Akdoğan ve Musaderesi ve İbrahimoğlu Hamza ve Evced oğlu Ali	600		

		Gürüllü ve Mahmudlu	ve Eyücelü oğlu ve Yusuf oğlu Ali ve Mirkad			
		Dalgın ve Alicanlu ve Deli Aşık ve Dalgın ve Sabrak ve Hızırderesi camışlı ve Gediklü	Musa ve İnebey ve İsmail ve Davut ve Hacıoğlancığı ve Mahmud oğlu Savcı ve Hüseyin oğlu İsa ve Aslıcanoğlu Mustafa ve İzzetoğlu ve Urguz hissesi ve İngar? ve Kuramaz	500		
		Umurlu ve Armutçulu ve Tirkederesi ve Armutçu ve Fincanlı ve Tomanista ve Mıstıklıca ve Eşen ve Saçıldık ve Mande ve Palagüdenlü	Süleyman ve Aslıcan ve Yusuf ve Gırneli ve Karamusa ve Seğyid ve Ermiyan ve Musa ve Hüseyin nam-ı diğer Atlığı ve İskander nam-ı diğer İvas ve Alican ve Örenas ve Mıstık ve Süleyman ve Mıstık ve Sine ve Hamza	500		
		Uşakderesi ve Keleshisarı ve	Hamza ve Barlaç ve Seki Davud Şemseddün ve Abdi			

		Geceçikanlu ve Bereketlü ve Danişmend	oğlu Süleyman ve Donguçoğlu ve Gündekoğlu			
						119000 6000 340

Sülüs olmuştur.

Der Livayı Sığla

İşbu Sığla ve Aydın sancaklarında zikr olunan çiftlikler ziyade bi hasıl olmağla reayası perakende ve perişan olmağın nısf yazısı firunihade olmak için bu fakire hitaben hükm-ü şerif varid olmağla nısf olmak üzere kayd ve tahsis olundu tahrire fi evahiri safer erbain ve elf 1040/ M Eylül 1630.

Zeamet-i benam-ı İbrahim efendi emin-i dertergah-ı alı

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	İzmir	Buca	Köseoğlu Hızır ve Şeyh	2000	Piyade	

			Mehmed	1000		
	İzmir	Buca	Şeyh Mehmed-i diğer ve İbrahim	2000 1000	Piyade	
	İzmir	Buca	Süleyman	1500 750	Piyade	
	İzmir	Buca	Mustafaoğlu	1500 750	Piyade	
	İzmir	Buca	Alican hala Şahan çiftliği dimekle maruftur	1500 750		
	İzmir	Buca	Okçuoğlu Süleyman	1500 750		
	İzmir	Buca	Diğer Yusuf hala Ethem çiftliği dimekle maruftur	1500 750		
	İzmir	Buca	Yusuf hala Hatip Osman çiftliği dimekle maruftur ve Kucak Ahmed	2000 1000	Piyade	
	İzmir	Buca	Kuyrak	1500 750		
	İzmir	Buca	Bayındır oğlu Hızır	1500 750		

	İzmir	Buca	Mes kud Ali hala Kenanoğlu çiftliği dimekle maruftur	1500 750		
	İzmir	Buca	Baba İzzet	1300 650		
	İzmir	Buca	Tunabey oğlu Beyler	1400 700		
	İzmir	Buca	Aslıcan	800 400	Mevkuf	
	İzmir	Emrez	Tur Hoca ve Abdi oğlu Mehmed	1500 750		
	İzmir	Boynuzseki	İbrahim	1000 500	Mevkuf	
	İzmir	Ayasefid	Resm	1500 750		
	İzmir	Ayasefid	Kayırhan	1500 750		
	İzmir	Ayasefid	Mesudoğlu Halil	1500 750		
	İzmir	Ayasefid	Umuroğlu Satılmış	1500 750		

						30000
						15000
						10000

Der Livayı aydın

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Birgi	Çıftıtlı nam-ı diğer Demircilü tabii Mandagümü	Hacı Mehmed	4000 500	Piyade	
	Birgi	Temürcü nam-ı diğer Başviran	Ahi	600 300	Piyade	
	Birgi	Çıftıtlı ve Kestanederesi	Kara İlyas ve Bedir	600 300	Piyade	
	Birgi	Mandagümü Demircü köyünde	Temurcü Musa	500 250	Piyade	
	Birgi	Kovacık	İmanoğlu ahmed	4000 500	Piyade	

	Birgi	Çayır	Köse Ahmed	600 300	Piyade	
	Birgi	Kovacık	Hamza	600 300	Piyade	
	Birgi	Çayır	Örencekaynağı	600 300	Piyade	
	Birgi	Kovacık	İshak	700 350	Piyade	
	Birgi	Çayır	Timur ve Dursun	600 300	Piyade	
	Birgi	Başviran	Kara Halil	600 300	Piyade	
	Birgi	Başviran	Adiloğlu	500 250	Piyade	
	Birgi	Başviran	Musa Hacı	600 300		
	Birgi	Başviran	Abdi hoca	600 300		
	Birgi	Demircü	Kara Süle	600 300	Piyade	

	Birgi	Başvıran	İsa	600 300	Piyade	
	Birgi	Eğrikavak	Abdi	600 300	Piyade	
	Birgi	Çayır	Köseoğlu Mehmed	600 300	Piyade	
	Birgi	Çıftlı	Hamzara	600 300	Piyade	
	Birgi	Başvıran	Mustafa	600 300	Piyade	
	Birgi	Eğrikavak	Davud Hacı	700 350	Piyade	
	Birgi	Eğrikavak	Sündek	700 350	Piyade	
	Birgi	Eğrikavak	Aydın ve diğer Saltık	700 350	Piyade	
	Birgi	Adağde tabii nahiye-i Buğdamya	Hacı Durgut	1500 750	Piyade	
	Birgi	Adagümü	Yasluca	1000	Piyade	

				500		
	Birgi	Adagümü	Emircan	4000 500	Piyade	
	Birgi	Adagümü	Kesri İsa	500 250	Piyade-i mevkuf	
	Birgi	Adagümü	Türüd	4000 500	Piyade	
	Birgi	Adagümü (sabıkan Keles nahiyesinde Gedik Hızır çiftliği mühimmesi imiş hala ayrulup sicile kayd olundu)	Osman	300 150	Mevkuf	
						20000 10000 6666

Ceman zeamet-i müşarün ileyh ~~50000~~ 250000 16666 sülüs olmuştur.

Zemat-i mezbure ziyade bi hasıl olup sefere eşmeye ve hidmete bir vech ile iktidarı olmamağla yazısı nisf olmak babında bu hakire varid olan emr-i şerif mucebince üzere kayd ve tashih olundu. Fi evahil sefer'ül hayr sene 1025/ M 1616-1617

An zeamet-i benam-ı Hüseyin veledi Defterdar Mehmed Efendi müteferrika-ı dergah-ı ali.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	İzmir	Balatçık	Elvaç ve İriceoğlu	750		
	İzmir	Balatçık	Karacaoğlu İskili ve Abdullah	750		
	İzmir	Balatçık	Ahmed ve Kulfal	750		
	İzmir	Balatçık	Süleyman ve Adil	750		
	İzmir	Balatçık	Arap Hamza ve Alem Bey	350	Mevkuf	
	İzmir	Balatçık	Halil İlyas (sabıkan babası tasarruf edermiş)	250	Mevkuf	
	İzmir	Gürdeyü	Kayat oğlu İlyas ve eşekçi Ali	750		
	İzmir	Dokuzkuburu tabii Karaburun	İsa ve Hızıroğlu İbrahim			
	İzmir	Emirdoğan tabii Karaburun	Karaoğlanlı Ali ve Sarı	750		
	İzmir	Reis tabii Karaburun	Yayla ve Hacıbey ve Bayram Gazi	750		
	İzmir	Kösederesi	Kulfal oğlu Zekeriya ve Dünder	750		

	İzmir	Toynak	Mürsel ve Ecegazi	750		
	İzmir	Toynak	Eşref ve Gökçe ve Emircan	750		
	İzmir	yüzü	Demircan ve Hüseyin oğlu Osman	750		
	İzmir	Balıkoğlu	Divane Oruç Gazi oğlu Mayend ve Güveç	500		
						20000 10000 6700

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Mustafa ba-ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Kızılhisar	Menteşecik	Alice	1500		
	Kızılhisar	Menteşecik	Bingazi oğlu Durgul	1500		
	Kızılhisar	Menteşecik	Şeyh oğlu Mehmed	1500		
	Kızılhisar	Menteşecik	Halil	1500		
	Kızılhisar	Menteşecik	Davud	500	Mevkuf	
	Kızılhisar	Menteşecik	Ömer	500	Mevkuf	

	Kızılhisar	Menteşecik	Başçıbey	500	Mevkuf	
	Kızılhisar	Menteşecik	Osman	500	Mevkuf	
	Kızılhisar	Menteşecik	Kılağuz	500	Mevkuf	
	Kızılhisar	Menteşecik	Çulluoğlu İnebey	300		
	Kızılhisar	Menteşecik	Musa İlyas	1500		
	Kızılhisar	Menteşecik	Murad	1500		
	Kızılhisar	Kovaluca	Davudoğlu (Lofça çiftliği dahi dirler)	1500		
	Kızılhisar	Menteşecik	Hüseyin	300		
	Kızılhisar	Menteşecik	Ali hoca	500	Mevkuf	
	Kızılhisar	Menteşecik	Koca Yahşi	300	Mevkuf	
	Kızılhisar	Kâr	Menteşe oğlu	500		
	Kızılhisar	Kâr	Bergos (ol senede piyade beyleri bu çiftliği bir tasarruf ederlermiş)	500		
	Kızılhisar	Menteşecik	Hızır oğlu Kurt	500	Mevkuf	
	Kızılhisar	Gökyaka	İshak oğlu İbrahim	800		
			Kara Ali	800		
		Kulak nam-ı diğer Hurniye?	Kabakulak ve Bağır ve Yakub	2500	Müsellem	

		 nam-ı diğer Bakları	Bahdid	1000	Piyade	
						20000 6700

Sülüs olmuştur.

Lıvayı aydın

An zeamet-i benam-ı Katib Ahmed derter-i hakani

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Eğricik	Besas oğlu	1500		
	Tire	Eğricik	Saik	1500		
						3000 1000

Zikr olunan çiftlikler emr-i şerif mucebince Katib Mahmud'un tasarrufundan ihraç olunup bu mahal Katib Ahmed üzerine yazılmıştır.

Zeamet-i benam-ı Katib Mustafa gulam-ı ibrik der katiban-ı defter-i hakani ba ulufe 27000 akçe.

Bi hasıl olup nısf-ı firunihade olmağın emr-i şerif varid olmağın insallah teali kayd olundu. Fi 11 rebiülevvel sene 1031/ M 24 Ocak 1622.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Seferihisar	Ilıca	Abdullah oğlu ve Dünder ve İnegazi	2000 1000		
	Seferihisar	Çeşme	İsa ve Nebi ve Hüseyin ve Kul İlyas	2000 1000		
	Çeşme	İldırı	Saltık ve Yusuf	2000 1000		
	Çeşme	Alacan	Çalış	4000 500		
	Çeşme	Birgicik	Hasan ve Şeyh İnecan ve Derya	2000 1000		
	Çeşme	Zeytunabak	İnebey	4000 500		
	Çeşme	Gömülü?	Yahşi ve Kulfal	4000 500		
	Urla	Malkoç	Karasinan oğlu Resul	4500 750		
	Çeşme	Karacadağ	Aslıcan	500 250		

	İzmir	Saz	İnehoca ve Ödemişlü	500 250		
	İzmir	Palamut	Hamza ve Türüd Hacı	500 250		
						14000 7000 4300

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-ı Katib Mehmed çavuşzade der katiban-ı divan-ı humayun

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	İzmir	Tahtalu	Bayram	300	Piyade	
	İzmir	Tahtalu	Satılmış	300	Piyade	
	İzmir	Tahtalu	Şahşeli	300	Piyade	
	İzmir	Tahtalu	Aslıbey	300	Piyade	
	İzmir	Tahtalu	Saruhan	300	Piyade	
	Ayasulya	Seyhi	Kısacık	1000	Piyade-i Menteşecik	
						6000

Der Livayı aydın

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Tire	Emirhan	Kısacıkoglu	1500		
	Tire	Emirhan	Saat	1500		
						3000

Cem'an yekun 9000

Bu çiftlikler olmayup bu minval üzere bi külliye ref olundu, mibaat bir nesne mahal olmaya.

Zıkr olunan Aydın sancağında olan 3000 akçe tımar Katib ahmed'in tımarı içinde olmağla mezkur Katin Mehmed mezbur Ahmed'e ziraat idür ve siğla Sancağında elinde kalan çiftlikler bi hasıl olup 3500 akçe Bi hasıl olanlae firunihade olmağla nısf emr-i şerif virildi ve zıkr olunan 5 çiftliğe firunihade olup kaydolundu.

An zeamet-i benam-ı Abdullah Çavuş, der çavuşan-ı dergah-ı ali.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
--------------------	------	------------	-------------	-------	---------------	-------

	Akçaşehir	Kemer	Güzelce Hacı oğlu Yahşioğlu Osman ve Mehmed ve Karaca Hızır oğlu Tunacan ve Mehmed oğlu Bayram Gazi ve Kılıç Hamza ve Emir ve Örenos	3000	Piyade	
	Akçaşehir		İdris oğlu Mehmed ve İsmail ve Türüd	1800	Piyade	
	Akçaşehir	Yanyalu	Mehmed ve Emir oğlu Halil ve İbrahim ve Ahi ve İsa	1500	Piyade	
	Akçaşehir		Yakub ve Kemerlü Ahmed ve Karacahalil ve Alice ve Ahmed ve Davud ve Emirşah ve Mehmed ve Hızır ve eşref ve Resul ve Yahşioğlu	1500	Piyade	
	Akçaşehir	Dere ve Samson ve Kemer	Ali Hoca ve Polat ve Musa ve Germiyan ve Karahızır ve Gedük Musa ve Köse Hoca yunus ve Süleyman	3500	Müsellem	

			ve Süleyman			
	Akçaşehir	Kemer ve Söğünez	Dündar ve Göbek ve Yeni ve Mehmed ve Hamza ve Can Paşa ve Saceddin ve Bayram Hacı ve Gönanlı ve Söğünez	1500	Müsellem	
	Akçaşehir	Kayağlu	Mehmed ve Bahşayış ve Yakub	1500	Müsellem	
	Akçaşehir	Kayaş	Bekaroğlu ve Mehmed oğlu İnebey ve Ali ve Lıkoğlu	1000	Piyade	
	Ayasluğ	Tırhala	Mehmed ve Söğünez	300	Piyade	
	Ayasluğ	Kızılkilise	Mustafa ve Özgü Bey ve Has ve Haseki	1500	Piyade	
	Ayasluğ	Çömlekçi	Mehmed oğlu Mehmed ve İnebey ve Hızıroğlu	1500	Piyade	
	At Bergos	Rahman	Abdülcan oğlu Ali ve Hızır	1200		
						20000 6700

Sülüs olmuştur.

An tımar

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	İzmir	Forsa-i esir	Ali	333		
	İzmir	Forsa-i esir	Süle İlyas	333		
	İzmir	Cağış	Halil veledi Satılmış	333		
						1666

Zıkr olunan çiftlikler Aydın sancağında Komadiç kariye-i Firunlu ile mahlut olup olmahalden ihraç olunup Sığla sancağına kayd olunup deryadan bi hasıl olmağla sülüs yazısı üzere kayd idesün diyi bu hakire hatiben hükm-ü şerif varid olmağla kayd olundu. Tahriren evahil-i muharrem 1041/ M Temmuz-Ağustos 1631.

Tımar-ı Mehmed bin Ali ba-ulufe

Kayıtlı Olduğu	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
----------------	------	------------	-------------	-------	---------------	-------

Yer						
	Ezine	Çavdar	İbrahim ve Türüd ve Ahmed	2000	Piyade	
	Ezine	Sasalu	Bezirgan oğlu Mustafa ve Celat oğlu Bahşayış ve Pusat	2000		
	Ezine	Kızılca	Söke ve İbrahim ve Seyid ve Sündel	1400		
	Ezine	Balatçık	Musa ve Posa ve Karain	1400		
	Ezine	Alıklı	İsmail oğlu Şeref ve Yahşioğlu İnebey ve Ahi İdris oğlu ve Mustafa oğlu Ali	2000		
	Ezine	Germiyancık ve Erbeyli	Yahşi ve Yusuf oğlu Satılmış	1000		
	Ezine	Dündarlu ve Yalkidere	Said ve Tekir oğlu Mustafa ve Kılağuz oğlu Hacı ve Kerimbeyli oğlu Satılmış	1500		
	Ezine	Saltukçu ve Karakuyu ve	Seyid ve Kavak ve Kırca ve Arapoğlu Süle	1500		

		Girnelü				
	Ezine	Ambarcık	Yahşı	1500	Mevkuf	
	Ezine	Ömerbeylü	Kırsal oğlu İbrahim ve Canbey ve Nasuh İlyas ve Eşref	800	Mevkuf	
	Ezine	Emirgazili	Mehmed ve Saruhan ve Ahmed oğlu Emür ve Duran	1200		
	Ezine	Uzgur	Danişmend Musa ve Bayram Bey oğlu Nasuh	1200		
	Ezine	Sağırılı	Kalafatçı ve Ali oğlu Turbey	1000		
	Mandecce	Danişmendlü	Acar ve Alican ve Değirmenci Hızır	1000		
	Tire	Kadı	Tunahan ve Bayram Bey oğlu			
						19300
						6500

Sülüs olmuştur.

Ziyade bi hasıl olmağla nısf-ı firuniade olmak için emr-i şerif varid olmağla tashih olundu. 22 rebiülevvel 1138/ M 28 Kasım 1725.

El fakir Yusuf tevki'ül aziz

An zeamet-i benam-ıKatib Mehmed-i katiban-ı defter-i hakani

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	İzmir	Suluagaç	Zekeriya ve Mürsel ve İsmail	2000 1000	Piyade	
		Ayaklu	Hamza ve Ahad	4500 750	Piyade	
		Karakuyu ve Musaçullu	Kılağuz Ali ve Arab ve Keles Hızır ve Halil	2000 1000	Piyade	
		Emirdoğan	Mehmed ve Belkis İbrahim ve Umur ve Bediroğlu Hasan	2000 1000		
		Oğlanayası	İnce torbalı ve Demircü oğlu ve Turbey ve Nusret oğlu Ahmed	2000 1000		
		Eşen	İvaz oğlu Hızır ve Demircan	4500 750		
	Cumaabad	Sandı? Ve Karacadağ	Sarı Yakub ve Murathan ve Aydın	4000 500		
		Diryanda ve	Melikuddin ve Bayramlu	600	Mevkuf	

		Kayas	ve Turali	300		
	Ayasluğ	Kayalu	Hisarbeyi ve Uğur oğlu İbrahim	500 250	Mevkuf	
	Kızılhisar	Saruhanlı ve Çubuk	Kurt Hızır ve Şahmelik ve Turali ve İnegazi	1200 600		
						13000 7000 4700

Sülüs olmuştur.

Tırmar-ı Ali-i şakirdan-ı katiban-ı defter-i hakani

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	İzmir	Çamlu	Reşidüddin ve Savcı oğlu Süleyman	2000		
	Urla	Kadı ve Kilit Mande	Yusuf ve Yoklandı Hamza ve Divane Hamza	2500		

			ve Bekiroğlu Saltık			
	Urla	Buladak	Karabahadır oğlu Satılmış ve Hoca Emir oğlu Karaca	2000		
	Kızılhisar	Hereke	Sadak ve Orhan ve Kulfal oğlu Ali Yakub	1000		
		Kızılhisar	Semd ve Aydınve Halil ve İnecan ve Ahad ve Musa	1200		
	Cumaabad ve Uzun Emirderesi	Gümüldür	Mihanik oğlu İbrahim ve Hızır ve Aslıcan ve Seyyid Danışmend	1000		
	Kızılhisar	Kızılçalı ve Kızılhisar	İzzeddin ve Melik ve Hocaoglu Halil	1000		
	Kızılhisar	Budaklar	Sazhanlu ve Ortakçı Keskileri	300		
	Seferihisar	Çeşme	Yusuf ve Salı ve	1200		

Sülüs olmuştur.

Çiftlik-i Keles der Livayı Aydın.

An zeamet-i benam-ı Mustafa – i çavuşaşı-ı dergahı ali

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Keles		Hüseyin ve Mehmed	4000		
			Urus ve Seyin oğlu Hacı Mahmud ve Ömer oğlu Halil	4000		
						8000 3000

Sülüs olmuştur.

Zıkr olunan çiftlik-i muharrer tezkireye kayd-ı icmale kayd olunmaup hala muharrerdir diyü kayd eylemek mucebince defter-i icmale kayd olunmak buyrulup hüküm-ü mucebince kayd olundu. 29 şaban sene 1112/ M 8 Şubat 1701.

Zıkr olunan münevvech çiftlikler bi hasıl olmağla sülüs hanı firunihade olmağın bu fakire hitaben emr-i şerif varid olmağın ber muceb-i emr-i şerif defter olundu. Fi 20 safer 1033/ M 13 Aralık 1623.

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Menemen	Öbek ve Kaşlıca	Doğan oğlu ve Hacı Rahman	2500 833		
	Menemen	İnesi ve Azizbeyli ve Akça	Ahmed ve Mehmed ve Müsellem Mehmed	2500 833		
	Menemen	Alagöz ve Hamzabey	Köse Mehmed Ömerbeyoğlu	2500 833		
	Menemen	Dere ve Karaman	Yusuf veledi Hızır ve Ak Halil	2500 833		
	Menemen	Gökpinar ve Yaluca	Yayla ve Ahmet alisi	2000 666		
	Menemen	Bedir ve Samrı	Turası ve umur	2000 666		
	Menemen	Küçük ve Orhanbey nam-ı diğer Urum	Gesoğlu nam-ı diğer Azizoglu ve Gökçeoğlu Mustafa	2000 666		
	Menemen	Güzelhisar ve	Kızıl ve Kelesbey	2000		

		Sirkeli ve Küçük		666		
	Menemen	Bazarlu ve Avsun	Bazarlu ve Hamza	2000 666		
	Menemen	Gökçe ve Virancık ve Haca	İnebey ve Yusuf ve Sakar Hasan	2500 833		
	Menemen	Akçakilise ve Sülebeylü ve Avsun	Selim Mehmed ve Hacı Bazarlu ve Hüseyin	2000 666	Mevkuf	
	Manisa	Gördüm	İnebey	4000 333		
	Manisa	Nif	Çarık	4000 333		
	Manisa	Yenibeylü	Dağbeyi	800 266		
	Manisa	Pazar	Hacı Murat	900 300		
	Manisa	Bindellü ve Uruzlu	Dolucan ve Halil	4300 433		
	Manisa	Bayramlu	Delü İnebey	4000 333		
	Manisa	Hızırcı	Sasabey	4000		

				333		
						32000 10666

Sülüs olmuştur.

An zeamet-i benam-1 Mustafa çavuş çavusan-1 dergah-1 ali

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Borlu	Karyağdı	Ali Hoca oğlu Yusuf	300		
						300

An zeamet-i İbrahim müteferrika-1 dergah-1 ali

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Gördek	Çandır ve Çatlı ve	Göçeri ve İsaoglu	1000	Müsellem	

		Akçaköy	ve Kara İnebey			
	İlica	Bayındırlı ve Olganlı ve Ketfiye	Şeyhlü Yahşi ve Müsellem Resul ve Güdül oğlu	500		
	Marmara	Saz ve Turunç ve Hüsrev ve Gülbeyli	Karacaali ve İncir ve Yusuf ve İskender oğlu Ahmed ve Ali	1000		
	Adala	Bağırhan ve Reislü ve Akviran ve Toyra ve Kavaklı ve Çukurlu ve Burun ve Sakallu ve Hızırcı	Aslıcan ve İshak ve Varsaklu ve Ve Yayla ve Umurca ve Ömer oğlu Ali ve Aydın ve Musa ve Kürd Ali ve Saruca Hoca ve Hacı Hamza	1000	Müsellem	
	Borlu	Akçayar ve Gügavi ve Serger ve Akyar ve Ormanlu	İlyas Şeyh ve Kara İsa ve Yakub ve Ahmed ve ve Güleğüce	500		

Sülüs olmuştur.

Zifr olunan 13500 akçe yazan çiftlikler sabıkan nişancı iken vefat eden Hamza Paşa'ya hidmeti mukabelesinde hali hayatında kendisine bade evladı nesh bade nesh mutasarrıf olub eşirmek üzere tevcih olunub mutasarrıfını vefat ettikten sonra kerimesi kerimeye minval-ı mensuh üzere kayd olunup mufassal defterinde 10000 akçe ve icmale 13000 akçe yazılmağla defter-i mufassal ve icmale tatbik ve tashih olunmak babında bu fakire hitaben emr-i şerif yazılmış olmağın tashih olundu. Evail-i muharrem sene 1015/ M Mayıs 1606.

An zeamet-i benam-ı Hamza Paşa el tevkii ber vech-i tekaüd

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Beypazarı		Tacüddin ve Gedik Ali oğlu ve Adalu Furhat ve Bedar oğlu Hacı Selim	4500		
	Beypazarı		Adaviran maa çiftlik-i Kızılcasükud Sultanşah	1000		
	Beypazarı	Ulu	Müsellem Mehmed ve Sükud Köse	1000		
	Beypazarı	Ulu	Terzi Ali ve	500		

			Melikşah ve Sürmelü ve Savcıoğlu			
	Beypazarı	Günşe	Musa ve Seyyid	1000		
	Beypazarı		Davudoğullarından Azizüddin	500		
	Beypazarı		Kayaluca Sultanşah ocağı ve Melikşah	500		
	Beypazarı		Bağlucada Elvan ve Umurca ve hasan	500		
	Beypazarı		Bağlucada Timurtaş ocağı	500		
						13500
						10000

An zeamet-i benam-ı Mehmed ba-ulufe

Kayıtlı Olduğu Yer	Kaza	Köy/Kariye	Çiftlik Adı	Hasıl	Yaya/Müsellem	Yekün
	Beypazarı			4500		
						4500

3. BÖLÜM

TAPU TAHRİR 700 NUMARALI DEFTERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tapu tahrir 700 numaralı defteri değerlendirme aşamasında öncelikle zeamet ve tımar olarak kimlere çiftlik verildiğini, bu çiftliklerin akçe olarak değerini vereceğiz. Sonrasında kaç adet piyade, müselleme ve vakıf çiftliği olduğunu ve çiftliklerin yerleşim yerleri ile yekün ve hâsıllarına göre dağılımını vereceğiz.

700 fon kodlu tapu tahrir defterinde kayıtlı ilk çiftlik Siyavuş Paşa adına kayıtlı olan Birgi Sultanhisar'daki Dat Bey köyündeki Seyfettin çiftliğidir. Bu çiftliğin hâsılı 1500 akçedir.

Mehmed Ağa adına kayıtlı çiftlikler Sultanhisar, Bozdoğan ve Arpaz kazalarının köylerinde 57 adet olup onyedisi piyade onikisi müselleme çiftliğidir. 1000-1500-2000 akçe hâsıllara bölüştürülmüş olup, bu çiftliklerden hiç kimse 15-20 seneden beri sefere gitmediği için geliri 15.000 akçeye düşürülmüştür⁴².

Bu defterin 12. sayfasında Birgi kazasına kayıtlı 4 adet çiftlik bulunmaktadır. İki müselleme ikisi piyade olan bu çiftliklerin yekünü 2.400 akçeye tenzil olunmuştur⁴³.

Burhan Efendi zeametinde 60 adet çiftlik bulunmaktadır. Güzelhisar ve Alaşehir kazalarının muhtelif köy ve kariyelerinde 300-500-700 hâsıllarıyla 37 adet piyade, 3 adet mevkuf piyade, 2 adet mir piyade, 1 adet hassa-i mir piyade, 10 adet mevkuf mir piyade olarak deftere kaydedilmiştir. Yekünü 90.000 akçe olarak verilen zeamet zaman içinde önce 30.000 sonrasında da 10.000 akçeye düşürülmüştür⁴⁴.

Tekaüd karşılığında Şemsüddin Efendi'ye verilmiş olan çiftlikler Kestel (bugünkü Nazilli), Ortakçı ve Yenişehir kazalarında. Mezbur kişi adına 36 adet çiftlik kaydedilmiştir. Bunların 7 tanesinin tasarrufu birden fazla köylü arasında paylaştırılmıştır. Hasılları yarı oranında düşürülmüş olup 18 adeti piyade, 13 adeti müselleme, 1 adeti de mir piyade çiftliğidir. Yekünü 25.000 akçeden 12.666 akçeye düşürümüş ve zeamet gelirlerinin yarısı Şemsüddin Efendi'den alınıp Hasan adındaki bir başka kişinin tasarrufuna verilmiştir⁴⁵.

105.000 akçe karşılığında Dergâh-ı Ali müteferrikalarından Hasan'a verilen çiftlikler Ortakçı ve Yenişehir kazalarında. Hâsılları ilkinde yarı oranında, ikinci seferde ise üçte bir oranında düşürülmüştür. 31 adeti müselleme, 1 adeti mevkuf müselleme, 9 adedi piyade, 5 adeti mevkuf piyade olmak üzere toplamda 65 adet hâsılı kaydedilen çiftlikten oluşmaktadır. Hicri

⁴² BOA, TT 700, s.10-12

⁴³ TT 700, s.12.

⁴⁴ TT 700, s.13-15.

⁴⁵ TT 700, s.15-16.

28 safer 1033, miladi 21 Aralık 1623 tarihli fermanla yekünü 28.000 akçeden 10.000 akçeye düşürülmüştür⁴⁶.

Tekaüd olan Hamza Paşa'ya İnegöl ve Yenişehir'de çiftlikler verilmiştir. Bunlardan İnegöl'de olanlar müselleme, Yenişehir'de olanlarsa piyadedir. Yekünü 18.000'den 6.000 akçeye düşürülmüştür⁴⁷.

Sabık resi'ül küttab Mehmed Efendi'ye Bayındır ve Tire'de 14 adet çiftlik kaydolanmıştır. Bu çiftliklerin hâsılları üçte bir oranında düşürülmüş olup bazı karyelerdeki çiftlikler birden fazla köylünün tasarrufuna verilmiştir. 8 adet piyade 1 adet müselleme çiftliğinden oluşan bu zeametın yekünü 31.300 akçeden 10.760 akçeye indirilmiştir⁴⁸.

Sabık defter emini Mirce Efendi'ye verilen 12 adet çiftlik Tire kazasındadır. Hâsılları 1500-2000 akçe olarak değişmekte olup tamamı piyade çiftliğidir. Yekünü 20.000 akçeden 6.700 akçeye sülüs olmuştur⁴⁹.

Ahmed Ağa'ya arpalık olarak verilen çiftlikler Köşk ve Sultanhisarı kazalarında. 7 adet çiftlikten dördü piyade, biri müselleme, biri de mir-i piyadedir. Hâsılları yarı oranında düşürülmüş olup yekünü hicri 1036, miladi 1627 yılında 15.000 akçeden 7.500 akçeye, sonra da 5000 akçeye düşürülmüştür⁵⁰.

Sabık reis'ül küttab Yahya Efendi'ye İzmir ve Bayındır'da çiftlikler kaydolanmıştır. İzmir'deki çiftlikleri hicri 1041, miladi 1632 yılında Sığla sancağına kaydolunarak defterden silinmiştir. Bulkaz hariç geriye kalan 6 çiftlik de piyade çiftliğidir. Hâsılları üçte bir oranında düşürülmüş olup yekünü 14.000 akçeden 4777 akçeye sülüs olmuştur⁵¹.

Kâtip Hamza'ya yazılan çiftlikler Bayındır ve Tire'dedir ve yedisi piyade, biri müselleme biri de mevkuf piyade olmak üzere toplam adettir. Hâsılları üçte bir oranında düşürülmüştür. Hicri 1032, miladi 1623 yılında yekünü 14.000 akçeden 4.700'ye sülüs olmuştur⁵².

Kâtip Ahmet'in oğlu Reis Hasan Bey'e Tire'de 7 adet piyade çiftliği kaydolanmıştır. Bu çiftliklerin hâsılları 2000 akçe olup yekünü 14.000 akçeden 4.700 akçeye sülüs olmuştur⁵³.

Kâtip Mehmed'in oğlu Şah Mehmed Efendi'ye Keles kazası Saatli karyesinde 6 adet çiftlik verilmiş olup hâsılları üçte bir oranında düşürülmüştür. Hicri 1021, miladi 1613 yılında tımarın harap olduğu merkeze bildirilmiş ve gönderilen emr-i şerif üzerine yekünü 20.000 akçeden 6668 akçeye sülüs olunmuştur⁵⁴.

⁴⁶ TT 700, s.17-19.

⁴⁷ TT 700, s.19.

⁴⁸ TT 700, s.20.

⁴⁹ TT 700, s.21.

⁵⁰ TT 700, s. 21.

⁵¹ TT 700, s. 22.

⁵² TT 700, s. 23.

⁵³ TT 700, s.23-24.

⁵⁴ TT 700, s.24.

Mehmed Rum'a verilen zeamet Kuyucak kazasıdır. Kaydolunan 22 adet çiftliğin hâsılları üçte bir oranında düşürülmüş olup Eşref, Turcu İlyas ve Yahyaoğlu Mehmed tasarrufundaki çiftlik ile Tokuş Hamza çiftliklerine hâsıl yazılmamıştır. 21.000 akçelik yekün 7.000 akçeye sülüs olunmuştur⁵⁵.

Hüseyin bin Abdullah'a ba-ulufe olarak verilen çiftlikler Yenişehir, Kestel, Köşk ve Kuyucak'tadır. 6 adet piyade, 10 adet müsellemler olmak üzere toplamda 17 çiftliğin hâsılları üçte bir oranında düşürülmüş yekünü ise hicri 11 cemaziülevvel 1010, miladi 7 Kasım 1601 yılında 36.000 akçeden 12.000 akçeye sülüs olunmuştur⁵⁶.

Dergâh-ı Ali müteferrikalarından katib İbrahim'e Birgi kazasında zeamet verilmiştir. İki piyade, ikisi müsellemler olmak üzere 12 adet çiftlik bulunmaktadır. Yekünü 20.000 akçeden 7.666 akçeye sülüs olunmuştur⁵⁷.

Şahıs belirtilmeden ba-ulufe karşılığında verilen zeamette 17 adet çiftlik kaydolunmuştur. Birgi, Keles, Sard'da olan bu çiftliklerin sekizi müsellemler, üçü piyadedir. Hâsılları yarı oranında düşürülmüş olup hicri 1031, miladi 1622 yılında 26.000 olan yekün 13.000'e indirilmiştir⁵⁸.

Kalender Çavuş adına verilen zeamette 10 adet çiftlik bulunmakta olup hepsi de Tire kazasıdır. İki piyade, yedisi müsellemler olan bu çiftliklerin hâsılları düşürülmüştür. Hicri 1033, miladi 1024 yılında yekünü 30.000 akçeden 15.000 akçeye, sonra da 10.000 akçeye indirilmiştir⁵⁹.

Hüseyin Çavuş'a zeamet olarak verilen arazi Alaşehir'dedir. 11 adet çiftlikten üçü müsellemler, altısı piyade, ikisi mevkuf piyadedir. Hâsılları 1000 veya 2000 akçedir. Yekünü 30.000 akçeden 7.600 akçeye sülüs olunmuştur⁶⁰.

Divanı-ı humayün kâtiplerinden Kâtip Ahmet'e Tire kazasında 12 adet çiftlik verilmiştir. Bu çiftliklerden üçü müsellemler, beşi piyadedir. 2000 ve 3000 hâsıldan oluşan çiftliklerin yekünü 30.000 akçeden 8.400 akçeye düşürülmüştür⁶¹.

Divan-ı humayun kâtibi Yunus'a verilen 5 adet çiftlikten dördü İnegöl, biri Alaşehir'de olup her biri 2000 hâsıldır. Bunlardan dördü piyade çiftliğidir. Yekünü 10.000 akçeden 3.400 akçeye sülüs olmuştur⁶².

Katib Mehmet veled-i Defterdar Ahmed Efendi'ye verilen 7 adet çiftliğin tamamı Köşk kazasında olup altısı piyade biri müsellemler çiftliğidir. Yekünü 13.000 akçeden 4.000 akçeye düşürülmüştür⁶³.

⁵⁵ TT 700, s.25.

⁵⁶ TT 700, s.26.

⁵⁷ TT 700, s.27.

⁵⁸ TT 700, s.28.

⁵⁹ TT 700, s.29.

⁶⁰ TT 700, s.29-30.

⁶¹ TT 700, s.30-31.

⁶² TT 700, s.31.

⁶³ TT 700, s.32.

Dalgıç Ahmed Çavuş'a verilen Tire'deki çiftlikler 7 adet olup yekünü 13.500 akçeden 4.500 akçeye sülüs olmuştur⁶⁴.

Abdi Çavuş ve Küçük Musa Bey'e verilen zeametteki çiftlikler Tire kazasında kaydolunmuştur. İkisi piyade, biri müsellemler olan 6 çiftliğin hâsılları 2000 akçeden 1000 akçeye düşürülmüş olup yekünü 11.000 akçeden önce 5.500'e, sonra 3.400 akçeye sülüs olmuştur⁶⁵.

Zeamet olarak Abdullah Çavuş ve Küçük Musa el gaziye verilen Tire'deki 9 adet çiftliğin ikisi piyade, üçü müsellemdir. Yekünü hicri 1031, miladi 1622 yılında 10.000 akçeden 3.400 akçeye düşürülmüştür⁶⁶.

Kâtib Mehmed'e Alaşehir kazasında 8 adet çiftlik kaydolunmuştur. Bunlardan üçü piyade, biri müsellemler, dördü mevkuftur. Yekünü 8.000 akçeden 2.700 akçeye düşürülmüştür⁶⁷.

Biga livasında 10 adet çiftlik kayıtlı olup bunların tasarrufları köy ve kariyelerde muhtelif köylülere verilmiştir. Hâsılları yarı oranında düşürülmüş olup yekünü hicri 1031, miladi 1622 yılında 6.000 akçeden 3333 akçeye sülüs olmuştur⁶⁸.

Kâtib Abdulvahab'a Tire kazasında verilen 8 adet çiftlikten ikisi mevkuftur, biri piyadedir. yekünü 8.000 akçeden 2.700 akçeye düşürülmüştür.⁶⁹

Kâtib Mustafa'ya verilen Tire'deki çiftliklerin tamamı Eskihisar kariyesidedir. İkisi piyade, biri mevkuftur olmak üzere toplam 5 adet çiftlik kaydolunmuştur. Yekünü 10.000 akçeden 3.400 akçeye düşürülmüştür.⁷⁰

Teberdar Ömer'e ulufe olarak Alaşehir kazasında 8 adet çiftlik verilmiştir. Bu çiftliklerin iki adeti mevkuftur. Yekünü 13.000 akçeden 4.500 akçeye sülüs olunmuştur.⁷¹

Kâtib Mehmed bin Yusuf'a Birgi kazasında çiftlikler zeamet olarak verilmiş olup üçü müsellemler biri piyade olmak üzere toplamda 6 adettir. Yekünü 7.000 akçeden 2.400 akçeye düşürülmüştür.⁷²

Dergâh-ı Ali çavuşlarından Mustafa Çavuş'a dördü Ortasiye ve ikisi Arpaz kazalarında 6 adet çiftlik kaydolunmuştur. Ortasiye'dekilerin tamamı piyadedir. Yekünü hicri 1031, miladi 1622 yılında 10.000 akçeden 3.200 akçeye düşürülmüştür.⁷³

⁶⁴ TT 700, s.32.

⁶⁵ TT 700, s.33.

⁶⁶ TT 700, s.33.

⁶⁷ TT 700, s.34.

⁶⁸ TT 700, s. 34.

⁶⁹ TT 700, s.35.

⁷⁰ TT 700, s.35.

⁷¹ TT 700, s.36.

⁷² TT 700, s.36.

⁷³ TT 700, s.37.

Tire’de İlyas Çavuş’a 7 adet çiftlik zeamet olarak verilmiştir. Tasarrufları muhtelif kişilere verilen bu çiftliklerin hâsılları yarı oranında düşürülmüş olup 6 adeti müselleme çiftliğidir. Yekünü 12.000 akçeden 6.000 akçeye, 6.000 akçeden de 3.000 akçeye sülüs olunmuştur.⁷⁴

Divan-ı humayun kâtiplerinden Kâtip Ömer ve Kâtip Mehmed’ Birgi kazasında üçer adet çiftlik verilmiştir. Her iki Katib’in çiftliklerinin yekünleri aynı olup 5.000 akçeden 1.700 akçeye sülüs olmuştur⁷⁵.

Mehmed Çavuş’a Birgi’de 2 adet, Keles’de 4 adet çiftlik verilmiş olup bunlardan üçü piyade, ikisi Müselleme çiftliğidir. Yekünü 6.000 akçeden 200 akçeye sülüs olunmuştur⁷⁶.

Hicri 1026, miladi 1617 yılında Yusuf Abdullah’a tımar olarak yekünü 4.000 akçe olan çiftlikler verilmiştir. Yedisi Ortasiye, ikisi Kestel, üçü ise Arpaz kazasında bulunan bu çiftliklerin beşi piyade, üçü müsellemdir. Hâsılları üçte bir oranında düşürülmüştür.⁷⁷

Hüseyin bin Mehmed’e tımar olarak Alaşehir’de 11 adet çiftlik kaydolanmıştır. Bunlardan dördü mevkuf yazılmış olup yekünü 10.000 akçeden 3.400 akçeye sülüs olmuştur.⁷⁸

Mehmet Çavuş’a tamamı Birgi kazasında olan 5 adet çiftlik tımar olarak verilmiştir. Hâsılları yarı oranında düşürülen bu çiftliklerin üçü piyade, biri müsellemdir. Yekünü 12.000 akçeden 6.000 akçeye, sonra da 4.010 akçeye düşürülmüştür. Deftere sonradan yazılan bilgilere göre hisse-i diğer kılıç yekünü 3.500 akçeden 2000 akçeye, hisse-i müteferrika Mehmed tımarının yekünü 3.500 akçeden 2.010 akçeye düşürüldüğü görülmüştür⁷⁹.

Mehmed bin Abdullah’a ulufe olarak verilen 6 adet çiftlik Bozdoğan ve Arpaz kazalarında. Bunlardan üçü piyade çiftliğidir. Yekünü 10.000 akçeden 3.400 akçeye düşürülmüştür.⁸⁰

Tımar olarak İdris-i Karakilise’ye verilen çiftlikler Keles ve Birgi’dedir. Dördü piyade, üçü müselleme olmak üzere toplamda 7 adet çiftlik kaydolanmıştır. Yekünü hicri 1031 miladi 1622 yılında 8.000 akçeden 3.700 akçeye düşürülmüştür.⁸¹

Ulufe olarak Hüseyin bin Mehmed’e Tire, Bayındır ve Birgi kazalarında çiftlikler verilmiştir. Bunlardan beşi piyade, dördü müselleme olup hâsılları yarı oranında düşürülmüştür. Yekünü 8.000 akçeden 4.000 akçeye, sonra da 2.755 akçeye sülüs olmuştur.⁸²

Tımar olarak ismi okunamayan Abdullah’ın oğluna Kestel kazasında 5 adet çiftlik verilmiştir. Yekünü 6.000 akçeden 2000 akçeye düşürülmüştür.⁸³

⁷⁴ TT 700, s.37.

⁷⁵ TT 700, s.38.

⁷⁶ TT 700, s.38.

⁷⁷ TT 700, s.39.

⁷⁸ TT 700, s.40.

⁷⁹ TT 700, s.40.

⁸⁰ TT 700, s.41.

⁸¹ TT 700, s.41.

⁸² TT 700, s.42.

Tımar olarak Mehmed' yazılan çiftliklerin reayası perakende olmakla birlikte sonradan yeni deftere de kaydolunmuşlardır. Hicri 1036 miladi 1627 yılında yekünü 119.000 akçeden 6.000 akçeye, 6.000 akçeden de 340 akçeye düşürülen 15 adet çiftliğin her birinin tasarrufu köy ve kariyelerde pek çok köylü tarafından yapılmaktadır.⁸⁴

Sığıla ve Aydın sancağında İbrahim Efendi'ye kaydolunan çiftliklerin reayasının hicri 1040, miladi 1631 yılından önce perişan olduğu görülmektedir. Tamamı İzmir'de olan bu çiftliklerin beşi piyade, ikisi mevkuf yazılmıştır. Hâsılları yarı oranında düşürülen çiftliklerin yekünü 30.000 akçeden 15.000 akçeye, 15.000 akçeden 10.000 akçeye sülüs olmuştur.⁸⁵

Aydın Liva'sı çiftlikleri diye kaydolunan 29 adet çiftliğin tamamı Birgi kazasındadır. Hâsılları yarı oranında düşürülen bu çiftliklerden yirmi beşi piyade, ikisi mevkufur. 20.000 akçe olan yekünü önce 10.000 akçeye, sonra da 6.666 akçeye düşürülmüştür.⁸⁶

Hüseyin veled-i Defterdar Mehmed Efendi'ye tamamı İzmir'de olan 15 adet çiftlik zeamet olarak verilmiştir. Bunlardan ikisi mevkuf olarak kaydolunmuştur. Hicri 1025, miladi 1617 yılında yekünü 20.000 akçeden 10.000 akçeye, sonra da 6.700 akçeye düşürülmüştür.⁸⁷

Zeamet olarak Mustafa'ya verilen Kızılhisar kazasındaki çiftlikler sekizi mevkuf, biri müselleme, biri de piyade olmak üzere toplamda 22 adettir. Yekünü 20.000 akçeden 6.700 akçeye düşürülmüştür.⁸⁸

Kâtip Ahmed'e Tire kazasında 2 adet çiftlik verilmiş olup hâsılları 1.500 akçe olan bu iki çiftliğin yekünü 3.000 akçeden 1.000 akçeye düşürülmüştür. Bu çiftliklerin Katip Ahmed'den önce Katip Mahmud tasarrufundaydı.⁸⁹

Kâtip Mustafa'ya kaydolunan 11 adet çiftlik İzmir, Urla, Seferihisar ve Çeşme kazalarında. Hâsılları yarı oranında düşürülen bu çiftliklerin yekünü hicri 1031, miladi 1622 yılında 14.000 akçeden 7.000 akçeye, sonra da 4.300 akçeye düşürülmüştür.⁹⁰

Kâtip Mehmed'e İzmir ve Ayasulya'da verilen 6 adet çiftliğin tamamı piyade çiftliğidir. Yekünü 6.000 akçedir.⁹¹ Aydın livasında kayıtlanan 2 adet çiftlik Tire kazasındadır. Hâsılları 1.500 olup yekünü 3.000 akçedir. Deftere sonradan eklendiği görülen bilgilere göre cem'an yekünü 9.000 akçedir.⁹²

⁸³ TT 700, s.42.

⁸⁴ TT 700, s.43-44.

⁸⁵ TT 700, s.46.

⁸⁶ TT 700, s.47-48.

⁸⁷ TT 700, s.48-49.

⁸⁸ TT 700, s.49-50.

⁸⁹ TT 700, s.50.

⁹⁰ TT 700, s.51.

⁹¹ TT 700, s.51.

⁹² TT 700, s.51.

Abdullah Çavuş'a Akçaşehir, Ayasuluğ ve At Bergos'da toplamda 13 adet çiftlik kaydolunmuştur. Dokuzu piyade, üçü müsellemler olan bu çiftliklerin yekünü 20.000 akçeden 6.700 akçeye düşürülmüştür⁹³.

İzmir'de tımar olarak kaydolunan 3 adet çiftliğin hasılları 333 akçe olup toplam yekünü 1.666 akçedir. Deftere sonradan eklenen bilgiye göre bu çiftlikler hicri 1041, miladi 1631 yılında Aydın sancağında Komadiç'ten Sıgla sancağına kaydolunmuştur⁹⁴.

Mehmed bin Ali'ye ulufe olarak Ezine, Mandece ve Tire'deki çiftliklerin yekünü 19.300 akçeden 6.500 akçeye sülüs olmuştur. 15 adet çiftlikten biri piyade, ikisi mevkuftur yazılmıştır⁹⁵.

Kâtip Mehmed'e İzmir, Cumaabad, Ayasluğ, Kızılmısar kazalarında çiftlikler verilmiştir. Bunlardan ikisi piyade, ikisi mevkuftur olup hâsılları yarı oranında düşürülmüştür. Yekünü 13.000 akçeden 7.000 akçeye, sonra da 4.700 akçeye sülüs olmuştur.⁹⁶

Tımar-ı Ali olarak kaydolunan 9 adet çiftlik İzmir, Urla, Kızılmısar, Seferihisar, Cumaabad ve Uzun Emirderesi kazalarında. Yekünü 12.300 akçeden 4.100 akçeye sülüs olmuştur⁹⁷.

Kâtip Hüseyin adına kaydolunan İzmir'deki 6 adet çiftlikten biri piyade, biri mevkuftur. Yekünü 10.000 akçeden 3.400 akçeye düşürülmüştür⁹⁸.

Çavuş Mustafa'ya hicri 1112, miladi 1701 yılında kaydolunan Kestel'deki iki adet çiftliğin hâsılları 4.000 akçe olup yekünü 8.000 akçeden 3.000 akçeye düşürülmüştür⁹⁹.

Hicri 1033, miladi 1624 yılındaki emr-i şerife göre Menemen ve Manisa kazalarındaki çiftliklerin yekünü 32.000 akçeden 10.666 akçeye düşürülmüştür. Bunlardan 11 adeti Menemen'de, 7 adeti Manisa'dadır. Hâsılları üçte bir oranında düşürülen bu çiftliklerden bir tanesi mevkuftur¹⁰⁰.

Çavuş Mustafa adına kaydolunan Borlu'daki bir adet çiftliğin hâsılı ve yekünü 300 akçedir¹⁰¹.

Dergâh-ı Ali müteferrikalarından İbrahim'e verilen zeametteki çiftlikler Gördek, Ilıca, Marmara, Adala, Borlu ve Gördes'tedir. Bunlardan ikisi müsellemler çiftliği olup yekünü 6.00 akçeden 2.000 akçeye düşürülmüştür¹⁰².

⁹³ TT 700, s.52.

⁹⁴ TT 700, s.52.

⁹⁵ TT 700, s.53.

⁹⁶ TT 700, s.54.

⁹⁷ TT 700, s.54.

⁹⁸ TT 700, s.55.

⁹⁹ TT 700, s.55.

¹⁰⁰ TT 700, s.56.

¹⁰¹ TT 700, s.56.

¹⁰² TT 700, s.57.

Hamza Paşa'ya tekaüt olarak verilen zeametteki çiftlikler Beypazarı'ndadır. Toplamda 9 adet olan bu çiftlikler nişancı iken vefat eden Hamza Paşa'ya hizmetlerinden dolayı verilmiş ve kerimesi tarafından tasarruf edilmektedir. Hicri 1015, miladi 1607 yılında kaydolunmuştur. Yekünü 13.500 akçeden 10.000 akçeye düşürülmüştür¹⁰³.

TT 700 numaralı defterden okunduğu üzere 238 adet piyade çiftliği, 4 adet mir piyade çiftliği, 10 adet mevkuf mir piyade çiftliği, 1 adet hassa-i mir çiftliği, 9 adet mevkuf piyade çiftliği, 128 adet müselleme çiftliği, 1 adet mevkuf müselleme çiftliği ile 13 adet mevkuf kaydedilen çiftlik bulunmaktadır. Piyade çiftliklerinin sayısı müselleme çiftliklerine oranla daha fazladır. Bazı çiftliklerin sonradan vakfedildiği görülmektedir.

Bu deftere göre Tire'de 91, Birgi'de 71, İzmir'de 59, Ortakçu'da 58, Alaşehir'de 48, Kestel'de 48, Güzelhisar'da 41 Sultanhisar'da 35, Kızılhisar'da 27, Yenişehir'de 26, Bayındır'da 26, Kuyucak'da 23, Keles'de 22, Bozdoğan'da 20, Köşk'de 15, Ezine'de 13, Arpaz'da 12, Ortasiye'de 11, Menemen'de 11, İnegöl'de 10, Beypazarı'nda 9, Akçay'da 8, Biga'da 7, Manisa'da 7, Çeşme'de 6, Sard'da 4, Ayasluğ'da 4, Seferihisar'da 3, Gördes'de 3, Borlu'da 3, Urla'da 3, Cumaabad'da 2, Lapseki'de 2, Mandece'de 1, Gördek'de 1, Ilıca'da 1, Adala'da 1, Marmara'da 1, Ayasulya'da 1, At Bergos'da 1 olmak üzere toplamda 735 adet çiftlik kaydolunmuştur. Görüldüğü gibi çiftlik yoğunluğu Menderes nehri havzasında yoğunlaşmaktadır.

Bazı çiftliklerin hâsılları yarı veya üçte 1 oranında düşürülürken bazılarının hasıllarına dokunulmamıştır. Mehmed Ağa, Hassa-i defterdar-ı hazine-i amire, Burhan Efendi, Hamza Paşa, Mirce Efendi, Katib Ahmed veled-i Reis Hasan Bey, Katib İbrahim, Hüseyin Çavuş, Katib Ahmed, Katib Yunus, Katib Mehmed, Dalgıç Ahmed Çavuş, Abdullah Çavuş, Katib Mehmed, Katib Abdulvahab, Katib Mustafa, Teberdar Ömer, Katib Mehmed bin Yusuf, Mustafa Çavuş, Katib Ömer, Katib Mehmed, Mehmed Çavuş veled-i Katib Kadri, Hüseyin bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, İdris-i Karakilise, ismi okunamayan Abdullah'ın oğlu, tımar-ı Mehmed, Defterdar Mehmed Efendi, Mustafa, Katib Ahmed, Katib Mehmed Çavuşzade, Abdullah Çavuş, Mehmed bin Ali, tımar-ı Ali, Katib Hüseyin, Çavuş Mustafa, Mustafa Çavuş çavuşan-ı dergâh-ı âli, İbrahim müteferrika-i dergâh-ı âli, Hamza Paşa'ya verilen çiftliklerdir.

Hâsılları düşürülmeyip, yalnızca yekünleri düşürülenler Hüseyin Çavuş, Katib Ahmed, Katib Yunus, Katib Mehmed, Dalgıç Ahmed Çavuş, Abdullah Çavuş, Katib Mehmed, Katib Abdulvahab, Katib Mustafa, Teberdar Ömer, Katib Mehmed bin Yusuf, Mustafa Çavuş, Katib Ömer, Katib Mehmed, Mehmed Çavuş veled-i Katib Kadri, Hüseyin bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, İdris-i Karakilise, ismi okunamayan Abdullah'ın oğlu, tımar-ı Mehmed, Defterdar Mehmed Efendi, Mustafa, Katib Ahmed, Abdullah Çavuş, Mehmed bin Ali, tımar-ı Ali, Katib Hüseyin, Çavuş Mustafa, İbrahim müteferrika-i dergâh-ı âli, Hamza Paşa'ya verilen çiftliklerdir.

Hâsılları yarı oranında düşürülenler Şemsüddin Efendi, Ahmed Ağa, Birgi'de ba-ulufe karşılığında verilen çiftlik, Abdi Çavuş ve Küçük Musa Bey, Biga Livası Çiftlikleri, İlyas

¹⁰³ TT 700, s.60.

Çavuş, Mehmed Çavuş, Hüseyin bin Mehmed, İbrahim Efendi, Birgi'de der livayı Aydın diye kaydedilen çiftlikler, Katib Mustafa'ya ait çiftliklerdir.

Hâsılı üçte bir oranında düşürülenler Hasan müteferrika-i dergâh-ı âli, sabık reis'ül küttab Mehmed Efendi, Yahya Efendi, Kâtip Hamza, Kâtip Mehmed veled-i Şah Mehmed Efendi, Mehmed Rum, Hüseyin bin Abdullah, Kalender Çavuş, Yusuf Abdullah, Menemen ve Manisa'da kaydolunan çiftliklerdir.

Hâsılı yarı oranında düşürölüp, yekünü üçte bir düşürülenler Ahmed Ağa, Abdi Çavuş ve Küçük Musa Bey, İlyas Çavuş, Mehmed Çavuş, Hüseyin bin Mehmed, İbrahim Efendi, Birgi'de der livayı Aydın diye kaydedilen çiftlikler, Katib Mustafa'ya verilen çiftliklerdir.

Zeamet olarak verilen çiftlikler şöyledir: Mehmed Ağa, Burhan Efendi, Şemsüddin Efendi, Hasan müteferrika-ı dergâh-ı âli, Hamza Paşa, sabık reis'ül küttab Mehmed Efendi, Mirce Efendi, sabık reis'ül küttab Yahya Efendi, Katib Hamza, Katib ahmed veled-i Reis Hasan Bey, Katib Mehmed veled-i Şah Mehmed Efendi, Mehmed Rum, Hüseyin bin Abdullah, Katib İbrahim, Kalender Çavuş, Hüseyin Çavuş, Katib Ahmed, Katib Yunus, Katib Mehmed, Dalgıç Ahmed Çavuş, Abdi Çavuş, Abdullah Çavuş ve Küçük Musa el gazi, Katib Abdulvahab, Katib Mustafa, Teberdar Ömer, Katib Mehmed bin Yusuf, Mustafa Çavuş, İlyas Çavuş, Katib Ömer, Katib Mehmed, Mehmed Çavuş veled-i Katib Kadri, İbrahim Efendi, Hüseyin veledi Defterdar Mehmed Efendi, Mustafa, Katib Ahmed, Katib Mustafa, Katib Mehmed çavuşzade, Abdullah Çavuş, Katib Mehmed, Hüseyin katiban-i defter-i hakani, Mustafa-i çavuşan-ı dergâh-ı âli, İbrahim müteferrika-i dergâh-ı âli

Tımar olarak verilenler ise; Yusuf Abdullah, Hüseyin bin Mehmed, Mehmed Çavuş, Mehmed bin Abdullah, İdris-i Karakilise, Hüseyin bin Mehmed, Abdullah'ın oğlu, Mehmed, Mehmed bin Ali'ye verilen çiftliklerdir.

Tekaüd olarak verilenler; Şemsüddin Efendi, Hamza Paşa çiftlikleridir. Ba-ulufe olarak verilenler; Hasan müteferrika-ı dergâh-ı âli, Hüseyin bin Abdullah, Hüseyin bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, İdris-i Karakilise, Hüseyin bin Mehmed, Mustafa, Katib Mustafa, Mehmed bin Ali, Ali şakirdan-ı katiban-i defter-i hakani'ye verilen çiftlikler olup arpalık olarak ise sadece Ahmed Ağa'ya çiftlik verilmiştir.

Bu deftere göre 10.000 akçe üstündeki gelirler Sultanhisar, Bozdoğan ve Arpaz'da Mehmed Ağa'ya, Güzelhisar ve Alâşehir'de Burhan Efendi'ye, ba-ulufe karşılığında Ortakçu ve Yenişehir'de Hasan'a, Kestel, Ortakçı, Yenişehir'de tekaüd Şemsüddin Efendi'ye, Bayındır ve Tire'de sabık reis'ül küttab Mehmed Efendi'ye, Yenişehir, Kestel, Köşk ve Kuyucak'da Baulfe olarak Hüseyin bin Abdullah'a, Tire'de Kalender Çavuş'a Sığla ve Aydın sancaklarında İbrahim Efendi'ye, Beypazarı'nda tekaüd Hamza Paşa'ya kaydolunan çiftliklerdendir.

SONUÇ

Osmanlı toprak sisteminin temeli Osmanlı köylüsüydu. Çift hane sistemi bu düzenin devamlılığını, köylülerin geçinebilecekleri, vergilerini verebilecekleri kadar hasılat getiren toprak parçaları olmasını sağlıyordu. Çift hane sisteminin bir parçası olan tımar sistemi savaşlarda başarı gösteren sipahilere verilir, sipahiler toprak tasarrufu karşılığında cebelü beslerlerdi. Devletin askeri gücü buna dayanıyordu. Ayrıca bu sipahiler tımar sahibi oldukları yerlerdeki reayanın güvenliğinden de sorumlu idiler.

Devlet köylülere verdiği çiftler karşılığında raiyyet vergileri alırdı. Kayıt altına alınan reaya sistemin devamı gereğince yerinden ayrılmazdı. Bir takım önlemlerle köylünün toprağının terk etmesinin önüne geçilmeye çalışılırdı. Tasarruf edilen toprak üzerinden alınan vergiler yanında üründen ve hayvanlardan alınan çeşitli vergilerle Devlet gelirlerini artırma yoluna gitmiştir. Bunu yaparken köylünün haksızlığa uğramasına engel olmak için merkezden sancaklara kadılar gönderilirdi. Köylü sipahiden kaynaklanan haksızlık durumunda veya kendi aralarındaki anlaşmazlıklarda kadıya giderdi. Sipahiyle olan anlaşmazlıklarda Devlet köylüden yana olmuştur. Köylüye eziyet eden sipahinin elinden dirliği alınırdı.

Osmanlı İmparatorluğu'nda pazar ekonomisine dayalı çiftlikler bulunmamaktadır. Plantasyon benzeri çiftlikler ise ancak XVII. Yüzyıldan sonra ortaya çıkmıştır. Bunda tımar sistemindeki bozulmayla Devletin iltizam usulüne gitmesi ve mukataa olarak askeri sınıfa veya yerel ağalara kiralanan geniş toprakların zamanla vilayetlerde babadan oğula geçen kuvvetli bir ayan sınıfının ortaya çıkması etkili olmuştur. Osmanlı'da en eski çiftlik uygulaması kuruluş döneminde görülen piyade ve müselleme çiftlikleridir.

Kısaca Osmanlı toprak sisteminden bahsettikten sonra asıl inceleme konumuz olan TT 700 numaralı defterdeki bilgilere göre Aydın livasında çiftliklerin genel olarak yüksek rütbeli devlet görevlilerine verildiğini görüyoruz. Özellikle divan-ı humayun katipleri ile dergah-ı ali çavuşları ile paşa ve beylere de zeamet ve tımar olarak çiftlik gelirleri kaydolunmuştur. 40 adet zeamet, 8 adet tımar verildiği bunlardan yalnızca 2 adetinin tekaüd karşılığında, 10 adetininse ba-ulufe karşılığında verildiği görülmektedir. Şemsüddin Efendi ve Hamza Paşa'nın üst kademelerde devlet görevlisi olduğu tahmin edilmekle birlikte ulufelerini bırakan 10 kişinin katib ve çavuş olarak görev yaptıkları bilinmektedir. Anlaşıldığı üzere çiftlik gelirlerinin ulufeden daha cazip gelmiş ve bu kişiler ulufelerini bırakmışlardır.

63 adet zeamet ve tımar olarak kaydolunan çiftlikler kaza ve köylerde çiftlik sahipleri tarafından köylülere ve Yörük-Türkmen taifelerinin tasarrufuna işletilmesi karşılığında verilmiştir. 238 adet piyade çiftliği, 4 adet mir-i piyade çiftliği, 10 adet mevkuf mir piyade

çiftliği, 1 adet hassa-i mir çiftliği, 9 adet mevkuf piyade çiftliği, 128 adet müselleme çiftliği, 1 adet mevkuf müselleme çiftliği ile 13 adet mevkuf olmak üzere toplamda 735 adet çiftlik kaydı bulunmaktadır. Tablolar incelendiğinde bilinenin aksine piyade ve müselleme çiftlikleri yalnızca Türk-Müslüman kökenlilere değil devşirmelere de işletilmesi karşılığında verilmektedir. Katib İbrahim zemaetinde Birgi kazası Gürce köy/kariyesindeki Dönmeoğlu Şahin örnek olarak verilebilir.

Çiftliklerin isimleri tasarrufundaki reayanın adıyla yazılmış ve bu isimle anılmaktadır. O dönemde çiftlik veya kariye adı olup piyade ve müselleme çiftlikleri kaldırıldıktan sonra da hala günümüze kadar gelebilen yerleşim yerleri olarak varlıklarını devam ettiren bazı çiftlikler de vardır. Bunlar Kulağuz, Dallica, Uşakpınarı, Eğridere köylerini örnek gösterebiliriz.

Defterin kaydedildiği dönemde Kestel ve Ayasluğ olarak bilinen kazalar günümüzde Nazilli ve Selçuk yerleşim isimlerini almışlardır.

Defterde dikkati çeken en önemli unsur bazı çiftliklerin hâsıl ve yekünlerinin gelirlerinin yarı veya üçte bir oranında düşürülmesidir. Bu durum 2 sebepten ileri geliyor olabilir. Ya çiftliklerin hâsıllarında gerçek anlamda bir gelir düşüşü yaşanmış ya da çiftliğin yeni sahiplerine dirlik verilirken indirime gidilmiş olabilir. Yine o dönemde Osmanlı Devleti'nde iç düzeni bozan ve köylünün çift bozmasında etkili olan Celali İsyanları çiftliklerin gelir düşüşünün en kuvvetli açıklaması olarak görülebilir.

KAYNAKÇA

BOA, Tapu Tahrir 700.

AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi*, C:II, Ankara, 1971.

ARIKAN, Muzaffer, *XV. Asırda Yaya ve Müsellem Ocakları (Toprak Tasarrufu, Vergi Muafiyetleri ve Hizmet)*, A.Ü. DTCF Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Ankara, 1966.

AŞIKPAŞAZADE, *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, haz. Nihal Atsız, İstanbul, 1970.

BARKAN, Ömer Lütfi, "Çiftlik", *İA.*, C:III, İstanbul, 1992.

ÇAĞATAY, Neşet, "Osmanlı İmparatorluğunda Reâyâdan Alınan Vergi Ve Resimler" *A.Ü. DTCF*, C:V, Ankara, 1947.

DEMİRCİ, Mustafa, "Emeviler Devrinde Aşağı Irak'ta (Sevad) Büyük Çiftliklerin Doğuşu ve Gelişimi", *İSTEM*, S.IX, Konya, 2007.

DOĞRU, Halime, *Osmanlı İmparatorluğunda Yay-Müsellem-Taycı Teşkilatı*, İstanbul, 1990.

EMECEN, Feridun, "Bennâk ", *İA.*, C:V, İstanbul, 1992.

_____, "Çift Resmi" *İA*, C:VI, İstanbul, 1993.

_____, "Osmanlılarda Yerlesik Hayat Ve Köylüler" *Osmanlı Ansiklopedisi*, C:IV, Ankara, 1999.

GÖKÇE, Turan, "XV-XVI. Yüzyıllarda Nif Kazası Piyade Teşkilatı ve Yaya Çiftlikleri" *Tarih İncelemeleri Dergisi*, S:XV, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İzmir, 2000.

HALAÇOĞLU, Yusuf, *XIV. – XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı Ve Sosyal Yapı*, Ankara, 1998.

İNALCIK, Halil, "Çiftliklerin Doğuşu: Devlet, Toprak Sahipleri ve Kiracılar", *Osmanlı'da Toprak Mülkiyeti ve Ticari Tarım*, Editörler: Çağlar Keyder, Faruk Tabak, İstanbul, 1998.

_____, "İslam Arazi ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi", *İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, C:I, İstanbul, 1959.

_____, "Köy, Köylü ve İmparatorluk", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul, 1993.

_____, "Osmanlı'larda Raiyyet Rüsumu", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul, 1993.

_____, *Devlet-i Aliye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar*, İstanbul, 2009.

_____, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, İstanbul, 2000.

_____, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1300-1600*, İstanbul, 2000.

İPŞİRLİ, Mehmet, “Avârız Vakfı”, *İA.*, C:IV, İstanbul, 1991.

Koçi Bey Risalesi, sad. Zuhuru Danışman, Ankara, 1985.

KÖPRÜLÜ, M. Fuad, *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*, Ankara, 1992.

OFLAZ, Mustafa, “Osmanlı Dirlik Sistemi”, *Türkler Ans.* C:X, Ankara 2002.

Osmanlı İmparatorluğu Arazi Kanunları, çev: Hadiye Tuncer, Ankara, 1963.

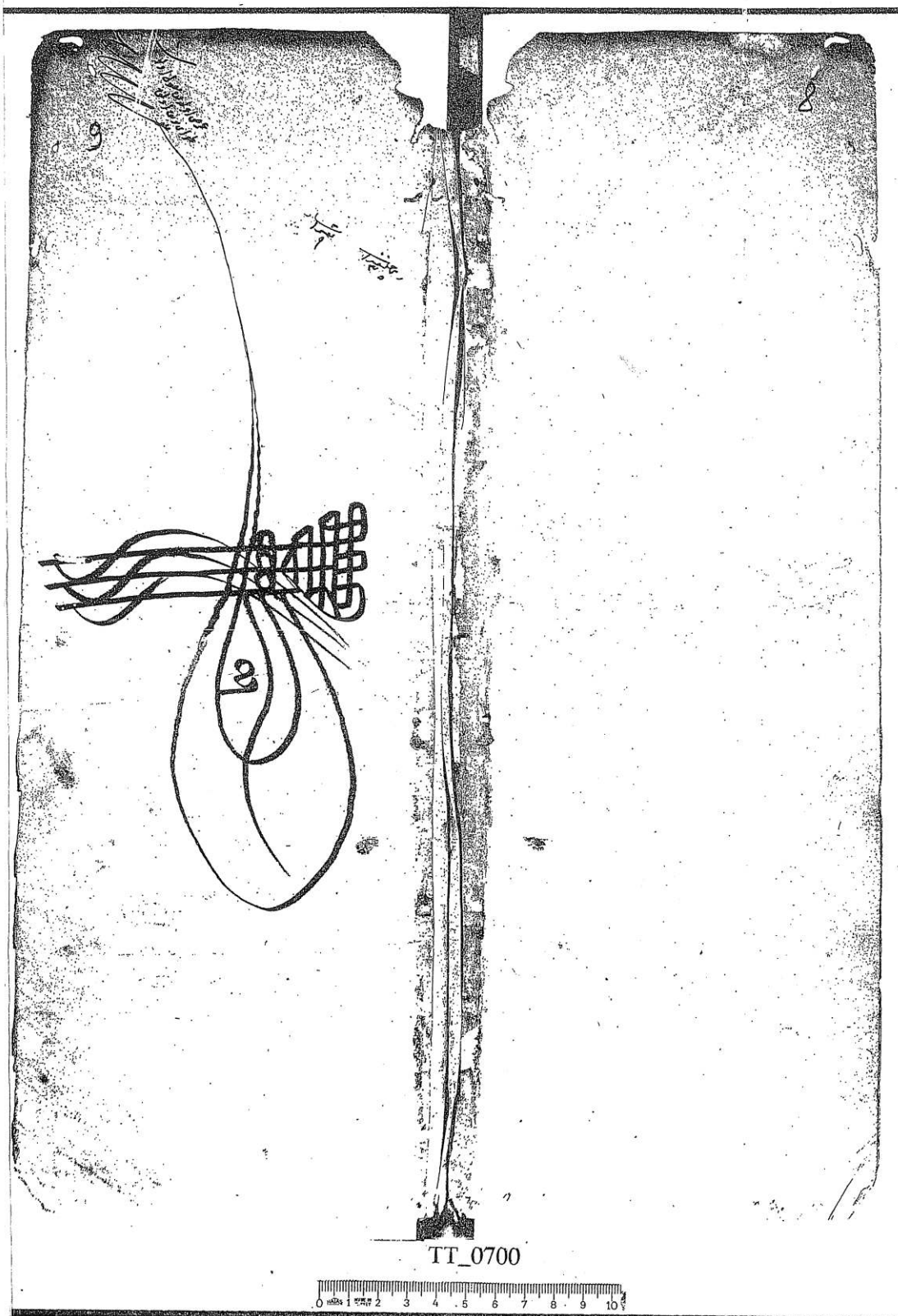
ÖZ, Mehmet, “Osmanlı Klasik Döneminde Tarım”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, C:III, Ankara, 1999.

_____, “XVI. Yüzyıl Anadolu'su'nda Köylülerin Vergi Yüğü Ve Geçim Durumu Hakkında Bir Araştırma”, *Osmanlı Araştırmaları*, C: XVII. İstanbul, 1997.

PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Sözlüğü III*, MEB Yayınları, 2005.

PAMUK, Şevket, *Osmanlı- Türkiye İktisat Tarihi, 1500–1914*, İstanbul, 2005.

TÜRKAY, Cevdet, “Osmanlı İmparatorluğunda Vergi”, *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, Dün Bugün Yarın*, C:X, 1972.

13	12
معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی	معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی
معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی	معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی
معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی	معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی
معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی	معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی
معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی	معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی
معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی	معین در دزدی معین در دزدی معین در دزدی

TT_0700

17

16

نام منی ۲۴ در کما ۲۸
۱۰۰۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

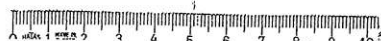
ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

envaran

ممنوع در روز
روز و شب
۶۰۰

TT_0700

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Elif YEŞİLTEPE
Doğum Yeri ve Tarihi : 27/07/1982 AYDIN

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Tarih Anabilim Dalı.
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce.

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Ardahan Üniversitesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi,
Tarih Bölümü, Araştırma Görevlisi.

İletişim

e-posta Adresi : elifyesiltepe82@hotmail.com

Tarih : 23/03/2012